

Nol Əpən

Nol əpən natımnat kəm Jon

Nəghatən əkuəkir rəha naoa u

Nol Əpən

?Pah təməte naoa u? Aposol Jon təməte naoa u. In pia Jemes, kən ilau nəti Sepeti mil. In netəm tuelef kit rəha Iesu, kən Iesu tolkeike pık in. In təməte naoa mın u: Namnusən Təwir itəm Jon Təməte, 1 Jon, 2 Jon, 3 Jon, ne Nol Əpən.

?Təməte tatuwin kəm pah? In təməte naoa u tatuwin kəm niməfak sepın itəm koatətig e nıtən mın ikın Esia, ne matuwın mın kəm niməfak mın ikın mın rafın.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? Nian u itəm təməte naoa lan, kapman rəha Rom təmən məmə netəmim okotəkəike motəfak kəm etəmiasol rəha kapman tahmen əm məmə in uhgın rəhalat. Məto netəm rəha niməfak kotəmə etəmim kitəh əm in ilis agın, etəmim u in Iesu Kristo. In əm un, in İərəmərə. Tol nəhlan, kapman rəha Rom tınatol nəratən kəm iəfak mın. Kəmotahlipən Jon tuwin isəu e nəptən kit u, katən məmə Patmos məmə otətətig in pisin əm. Uhgın tos-ipən napılaiirən wir agın kit kəm Jon məmə otəplan Iesu Kristo əpəh e nego e neai. Kən in məplan mın natımnat itəm otəpanuwa, tahmen əm məmə inu: nolən itəm Uhgın otol win e nəluaginən itəm netəmim ne Setan okotol ilat mın, ne nolən rəha Uhgın o nakilən netəmim e nammun nian.

?Təmäte naoa u o naka? In təməte naoa u məmə otol əp məmə İesu Kristo in lərəməyə, kənu məgətun rəhan nəsanənən. Kən in tolkeike məmə otən kəm iəfak mın məmə okotətul əskasik okəmə nian iəkis mın okotuwa, kənu ilat okəsotəfakən kəm etəm-iasol rəha Rom məmə in Uhgın. Otəsuwəhən, kənu Setan tol nəratən kəm iəfak mın, məto ilat okotəkəike motətul əskasik, kən in tolkeike məmə otiləs-ipər nətəligən rəha iəfak mın ne netəmim u ilat koatatig e nian iəkis mın nian u roiu. Nian İesu Kristo otitəlig-pa mın, kən in otiləs-ipər ilat.

Nətuounən nəghatən

¹ Naoa u, in tatəghat-in natimnat mın itəm İesu Kristo təmol əp.* Natimnat mın u, Uhgın təmos-ipən kəm İesu, məmə in otəgətun kəm rəhan iolwək mın natimnat itəm otəsuwəhən təike muwa. Kristo təməhl-ipən rəhan kit nagelo tuwa, kən məgətun natimnat mın u kəm rəhan iolwək, Jon. ² Jon təmətul-arəp o natimnat rafin itəm in təməplan, kən məte rəkis ilat e naoa u. Natimnat mın un itəm in təməplan, in nəghatən rəha Uhgın ne nəniarəpən rəha İesu Kristo. ³ Etəm un itəm tətəfiniarəp nəghatən mın u, itəm Uhgın təmos-ipa, in otatig e nəwırən pahrien. Kən netəm mın un itəm koatəto kən moatos e nıkilat kən moatol, okotatig mın e nəwırən pahrien, məto-inu nian rəha natimnat mın u, naoa u tatəghat-in, tınəkuəkır agin.

Jon təməte naoa kəm niməfak mın ilat sepin

* **1:1:** “Təmol əp,” nıpətın u, məmə tatəgətun nat kit itəm aıpən, nıpətın tatəhluaig. E Bislama, katən məmə, “rıvilem.”

⁴ Io Jon, etahl-ipən naoa u tatuwin kəm niməfak min ilat sepın əpəh e nitən Esia.

Pəs Uhgın u itəm tətətiğ roiu, təmətətiğ lilin, kən otəpanatig lilin min, in otawte-in rəhan nəwırən ne nəməlinuən kəm itəmat. Kən pəs narmın ilat sepın† itəm koatətiğ aupən e jea rəha kig, ilat min okotol nulan etəmat. ⁵ Kən İesu Kristo min, in otawte-in min nulan kəm itəmat. Kristo un təmətul-arəp əskasik o nıpahrienən, kənu inəh, in etəmim itəm in təmaupən məmegəh lilin e nımışən,‡ kən in tərəmərə e kig min rəha nətueintən.§

Pəs nənwıwıən tuwin o İesu Kristo u, in təmolkeike itat, kən nıtan təmaıəh məmə otikis itat e nolən rəha təfagə rat. ⁶ In Kig rəhatat, kən təmol kitat kotətiğ ahgın rəhan nərəmərəən, kən mol kitat kotuwa pris min rəha Uhgın rəhan, koatol wək rəha Tata rəhan. !Pəs nənwıwıən o rəhan nepətən ne nəsanənən tuwin o İesu Kristo, namnun tikə! !Pəs in otərəmərə lilin! Pəs otol nəhlan. Əwəh.

⁷ ! Otəplan-tu! In tatuwa e mal napuə,* kən netəmim rafin okotətag-pən motəplan e nıganəmtilat ətuatıp, kən netəm min u kəmotaru in aupən, okotəplan min, kən netemim e noanol

---

† **1:4:** Narmın ilat sepın itəm koatətiğ aupən e rəhan tiron, (Nol Əpən 3:1; 4:4; 5:6), okəm-naka in suatıp rəha nənən Narmın Rəha Uhgın; məto okəm-naka ilat nagelo sepın u kotəsənən (Nol Əpən 1:20; 8:2) itəm koatətiğ aupən e tiron. Nampa sepın u, kəmehm mau fıfti-foa e Nol Əpən. E Naoa Rəha Uhgın, nian neen tatən “ilat sepın” məto nıpətın məmə ilat rafin ağın. ‡ **1:5:** Kol 1:18; Sam 89:27

§ **1:5:** Sam 89:27; Nol Əpən 17:14; 19:16 * **1:7:** Dan 7:13

mın rafin e nətueintən, nıkilat otahmə, motasək əfəmäh məto-inu kəmotəplan.†

In otəkəike mol nəhlan. !Əwəh!

⁸ İərəmərə Uhgın tatən məmə, “İo Nəukətin ne Namnun.‡ İo u etatig roiu, kən emətatig lilin, kən epanətatig lilin mın, kən io un, Nahgik Tepət Pık Agın.”

Jon təməplan Nəti Etənim

⁹ İo Jon, piatəmat u, itəm kitat koatos kələh nelmitat mın kitiah e İesu o nahməən, ne natigən e nərəmərəən rəhan, ne nətul əskasikən e nian rəha nahməən. Kəmərakin-pən io e nəptən u Patmos,§ məto-inun iatən-iarəp nəghatən mın un itəm Uhgın tatos-ipa, kən matətul-arəp o İesu. ¹⁰ In Nian rəha İərəmərə rəhatat,* kən emərioah e Narmın Rəha Uhgın, kən rəhan nəsanənən təmol kəm io, kən ekəto nəwian asol kit e məntaak, təhmen əm e təwi, ¹¹ kən nəwian u tatən məmə, “Əte rəkis e nəoa natimnat mın rafin itəm natəplan kən mahl-ipən kəm niməfak sepın. İlat koatuwin kəm Efesas, kən Sımana, kən Pekamam, kən Tuatira, ne Satis, ne Filatelfia, ne Laotisia.”

¹² Kən əmun, ekeirair məmə ekəplan-tu, məmə pah tatəghat kəm io. Kən nian emeirair, məplan nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepın, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, ¹³ kən ilugin e nat katəhtu-pər lait mın u lan, eməplan suah kit təhmen e Nəti

---

† **1:7:** Sek12:10 ‡ **1:8:** Nəghatən ətuatip u rəha İesu, “İo un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul əupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, təhmen e A ne Z e Inglis. § **1:9:** Nəptən u Patmos, in aelan kit. * **1:10:** Nian rəha İərəmərə u, in Santei.

Etəmim,† rəhan napən kaifəmäh u kaifəmäh. Kən kəmälis manikiləhan e kətəut, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit.‡ ¹⁴ Rəhn-kapə ne noanun tərüən tərüən mə nahwi noan nitəhəi,§ * kən niganəmtin tətasiə tahmen e nəmnamin nigəm.† ¹⁵ Nelkin tahmen e pırons,‡ itəm kəmaan e nigəm məmə otaiəh rəkis-in namtəən, mafəl itəm təwir, kən uarisig un, kərəpe məmə in otəwir matipit-ipit. Kən nəwian iahgin iahgin tahmen e nitəhəi asol kit tatem noanahluəluə; ¹⁶ In tatos məhau ilat sepın e nelmin matip, kənu naip kit rəha nəluəginən in tasilə e nıkalın kərən mil,§ tətisi-pən e nipəgnoan, kən suah un təhag-əhag mitasiə, tahmen e mitgar əpə e nərauiəgən.

¹⁷ Nian eməplan suah əh, emeiuiiu morin io əh nelkin ikin, tahmen əm məmə emimis.* Məto in təmea-pa mek io e rəhn matip kən məmə, “Əsəginən. Io u, io emaupən matig, kən io iatol namnun agin. ¹⁸ Io u, Etəm Tatəmegəh.† !Emimis aupən, kən məto əplan-tu, iatəmegəh liliin! Kən io iatos ki rəha Nımisən ne ki rəha Noanpən.‡

¹⁹ “Tol nəhlan, əte rəkis nat naka itəm nəməplan, kən neen natəplan u-roiu, ne natımnat neen min

---

† **1:13:** Dan 7:13 ‡ **1:13:** Napən əh katən, in napən rəha pris asol agin. Iesu in rəhatat pris asol agin. § **1:14:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “in tərüən tərüən mə sno.” * **1:14:** Dan 7:9 † **1:14:** Esik 1:28 ‡ **1:15:** Pırons, in iaen kit, kala rəhan tahmen e kol. § **1:16:** Hip 4:12; Jon 12:48 * **1:17:** Dan 8:17; 10:15; Mat 17:6 † **1:18:** Sam 42:2 ‡ **1:18:** “Io iatos ki rəha Nımisən ne ki rəha Noanpən,” nipətın u məmə iatos nepətən o nahtosigən ne nerəhən e ket rəha Imə Netəm Kəmotimis İkin, kən mol netəmim kəmotimis ilat kotəmegəh min.

itəm tatuwa. ²⁰ Məto ekuhapık e nıpəti məhau mın ilat sepın itəm nəməplan iatos e nelmək matıp, ne nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepın, kəmöl e iaen u kol tatıpıt-ıpıt. Məhau mın u ilat sepın, nıpətin u nagelo mın rəha niməfak sepın. Kənu nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepın, kəmöl e kol, nıpətin un, niməfak mın un ilat sepın.

2

Nəghatən təmuwın kəm iəfak mın ikın Efesas

¹ “Əte naoa kit tuwın o nagelo* rəha niməfak e taon Efesas, mən-ıpən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm tatos məhau sepın e nelmın matıp† kən mətaliwək ilugin e nat katəhtu-pər lait mın lan,‡ u itəm kəmöl e iaen u kol tatıpıt-ıpıt, kən ilat sepın.

² Io ekitun rəhatəmat nolən mın. Ekitun wək pik mın rəhatəmat, kən mitun mın məmə nəkotətul-iəkis. Ekitun məmə itəmat nakotah-tosig-in netəm rat. Nəmotakil netəm mın un itəm ilat kotəmə ilat aposol mın, məto sənəmə ilat pahrien. Kən itəmat nəmotəplan rəkis məmə ilat ieiua mın. ³ Ekitun mın məmə itəmat nakotos nətəligən əfəməh. Nəratən təmiləs pap itəmat, məto noatətul-iəkis o nərgək, məsotəpou-inən.

⁴ Məto iatehm nıpəgnəmtin kit əh-ikın nəmotol, təsahmenən e nıganəmtək. Nəmotapəs nolkeikeən§ aupən rəhatəmat. ⁵ Nıkitəmat tuəh-tu nolkeikeən itəm nəmoatatig lan aupən.

* **2:1:** Nian suah u tatən “nagelo,” okəm-naka tatəghat-in pasta rəha niməfak. † **2:1:** Nol Өпөн 1:16 ‡ **2:1:** Nol Өпөн 1:12-13

§ **2:4:** Jon 13:35; Jer 2:2-5

Otəuhlin itəmat, kən motol natimnat min u nəmoatol aupən. Okəmə nəsoṭolən, kən ekuwa, mīləs-irəkis rəhatəmat nat katəhtu-pər lait lan e nəmeen. ⁶ Məto nat kitiəh əm əh-ikin, noatol in təwir. Itəmat nakotetəhau nolən rat min rəha netəmim rəha Nikolas,* təhmen əm lak, iatol mihin.

⁷ Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak min. Etəm otol win e nəluaginən u, io iategəhan-in məmə in otun noa nig rəha nəmegəhən itəm tatəwiə e nasumən rəha Uhgın.”†

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Simana

⁸ Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə, “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Simana, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm təmaupən matig, kən in otol namnun agin.‡ In təmimis kən məmegəh min,§ kən in tatən məmə,

⁹ Netəm Simana, ekıtun rəhatəmat nahməən. Ekıtun məmə itəmat ian-rat min, məto sənəmə itəmat ian-rat min pahrien. !Itəmat, rəhatəmat nautə tepət agin! Ekıtun mə ieiua min neen itəm koatən nəghatən moatalik itəmat lan, moatən

---

* **2:6:** Netəm rəha Nikolas min un, kitat kəsotıtun wirən natimnat tepət elat o rəhalat etəm-iasol. İlat netəmim neen rəha niməfak, məto ilat koatən məmə kıtun nəfakən kəm narmi nat min, kənu kıtun nit əpnapinən itəm. İlat koatən məmə nolən min əh, təsərəkinən narmitəm. † **2:7:** Jen 2:9; 3:22-24; Rom 5:12,18; 6:23; Nol Əpən 22:2 ‡ **2:8:** Nəghatən Kris ətuatıp tatən məmə, “tol namnun agin,” nıpətin u, tətatig nian rafin. § **2:8:** Nol Əpən 1:17-18

mə ilat netəm Isrel, məto kəp.* Rəhalat nimə rəha nuəfiminən in nuəfiminən rəha Setan əm.†
 10 Sotəginən nahməən mīn itəm otəsuwəhən koatuwa etəmat. İatən-ıpınə kəm itəmat, məmə Setan otəpanəmki-pən itəmat neen e kalapus məmə Uhgın otekasgəwın nahatətəən rəhatəmat, kən itəmat onəkotatig e nahməən o nian ilat ten.‡ Otətul əskasık, nat əpnarın okəmə itəmat neen okotimis, kən io oekos-ıpınə rəham nətouən, tahmen-pən əm məmə katəfauin-pən nat kit e rəhn-kapə etəm təmol win e nııuən, kən rəham nətouən in nəmegəhən lılın.

11 Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wır nəghatən mīn itəm Narmin Rəha Uhgın tatən-ıpən kəm niməfak mīn. Etəm otol win e nəluaginən u, nımisən otəsuwınən e noanəmnamin nıgəm asol.”§

Nəghatən təmuwın kəm ıfak mın ıkın Pekamam

12 Kən in tatəghat əh matən-ıpa kəm io məmə, “Əte naoa kit tuwın o nagelo rəha niməfak e taon Pekamam, mən-ıpən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm tatos naip rəha nəluaginən kit itəm tasılə e nəwtain kərən mil.*

---

* **2:9:** ?Nəghatən u, “moatən mə ilat netəm Isrel, məto kəp,” nıpətın naka? In tatəghat-in ətuatıp netəm mın u noanol rəha Isrel. Məto nian İesu tatən məmə ilat sənəmə netəm Isrel pahrien, nıpətın un məmə netəmim pahrien rəha Uhgın, inun, itəm koatəfak kəm in, məto sənəmə netəm Isrel u ilat netəmim mın ətuatıp rəha Uhgın. (Kal 6:15-16). † **2:9:** Jon 8:33-47 ‡ **2:10:** Nian ten nıpətın un, məmə nian rəha nahməən otəkəike mol namnun. § **2:11:** Nol Əpən 20:11-15; 21:8 * **2:12:** Nol Əpən 1:16

13 Ekıtun ikın nəkotatıg ikın. İkın əh, Setan tatəpələh, matərəməərə ikın. Məto itəmat noatətul-iəkis ron io. Nəməsotəuhlinən rəhatəmat nahatətəən lak. İmatəmat, Setan tətatıg ikın, kən kəməhamnu rəhak etənim Antipas, itəm təmətul əskasık o nən-iarəpən io. Nat əpnəpın məmə nian əh təmiəkis pap otəmat, məto itəmat nəmotahətətə əskasık lak.

14 Məto in əm un, iatehm nıpəgnəmtın mın neen itəm itəmat noatol itəm təsətuatıpən e nıganəmtək. İtəmat neen u ikın-un, noatəgətun netənim u ikın-un məmə okotos nəgətunən rəha Palam. Palam u, in təmol suatıp kəm Kig Palak məmə in otos-ipən-os-ipən kəm netəm Isrel, kən pəs ilat kotol nolən rat, moatun nagwənən itəm kəmol sakrifais lan tatuwin kəm narmı nat itəm kəmasgəwin e nig, kən moatit əpnəpın ilat mın.† 15 Kən e nolən kitiəh əm ilat netəm Isrel mın əh, itəmat neen u ikın nəkoatətəu-pən nəghatən rəha netənim rəha Nikolas.‡ 16 ! Tol nəhlan, onəkotəkəike motəuhlin wəhai əm nətəligən rəhatəmat o nolən rat mın rəhatəmat! Okəmə nəsotolən, otəsuwəhən oekımnə otəmat, kən iakoh netəm mın un, kən məte ilat e naip rəha nəluaginən itəm tətisi-pən e nıpəgnoak.

17 Etəm matəlgın tətıg, in otəkəike mətəligin wir nəghatən mın itəm Narmın Rəha Uhgın tətən-ipən kəm nıməfak mın. Etənim itəm tatol win e nəluaginən, io oekos-ipən nagwənən anion u manaŞ kəm in. Oekos-ipən mın kəpiel ruən kit kəm in, itəm kəməte-pən nərgın wı lan, kən in

---

† 2:14: Nam 22-24; 25:1-2; 31:16 ‡ 2:15: Əplan-tu futnot e Nol əpən 2:6. § 2:17: Jon 6:31-33,35,48,51

pisin əm un, itəm otos, titun nərgin.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak min ikin Tuatira

¹⁸ Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə, “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Tuatira, mən-ipən məmə,

Nəghatən u, in nəghatən rəha Nəti Uhgın. Niganəmtin tətasiə tahmen e nəmnamın nigəm, ne nelkin tahmen e piron^{*} itəm kəmərəpe məmə in otəwir matipit-ipit.† Tatən məmə,

¹⁹ Enitun rəkis nolən min rəhatəmat, netəm Tuatira. Ekitun rəhatəmat nolkeikeən ne nahatətəən, ne nasituən e netənim, kən ekitun min məmə nətəligən rəhatəmat təfəməh o nətul əskasikən. Ekitun məmə nolən min rəhatəmat noatol roiu, təwir maprəkis-in nolən min rəhatəmat aupən.

²⁰ Məto iatehm nipəgnəmtin kit əh-ikin noatol itəm təsətuatipən e niganəmtək. Itəmat noategəhan-in nolən rəha pətan əh itəm tahmen e pətan aupən u, Jesepel.‡ In tatən məmə in ien kit, məto nəgətunən rəhan tatit rat rəhak min iolwək, matol məmə ilat koatit əpnəpın ilat min, kən moatun nagwənən u itəm katol sakrifais lan kəm narmı nat itəm kəmasgəwin e nig. ²¹ Ematəsağın pətan əh məmə in otəuhlin

* **2:18:** Piron, in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol. † **2:18:**

Dan 10:6; Nol Əpən 1:14-15 ‡ **2:20:** Pətan u, in pətan kit əh Tuatira. Okəmə naka nərgin pahrien u Jesepel, o okəm-naka, kəmən əm mə Jesepel məto-inu in tahmen e Jesepel u aupən, pətan rəha Kig Ehap

(1 King 21:25-26). In təmit netənim e suatip kit məmə okotol sakrifais kəm narmın nat min, kən motətəu-pən nolən rəha nit əpnəpınən iərman ne pətan. Okəmə naka in tahmen e Nikolas itəm kəmən e 2:6,15.

rəhan nolən rəha nətou-pən əpnapinən iərman, mətə in tapəs. ²² Tol nəhlan, roiu əh, oekol in tatimis pik e rəhan pet. Kən netəm mın u itəm kəmotit əpnapin ilat mın, ilat Jesepel u, okəmə ilat kəsotəuhlinən ilat e nosən nolən rəha pətan əh, oekol ilat mın koatəto tərət pik, kən məsou-in ilat e pet u rəha nahməən. ²³ Kən ekau kitiah əm e nenətin mın, moh ilat kotimis. Tol nəhlan, kən niməfak mın rafin okotitun məmə io əm un, ekıtun nətəligən mın rəha netəmim, ne nikilat. Kən io ekos-ipən nətouən rəhatəmat tətəu-pən əm rəhatəmat nolən mın itəm nəmoatol. §

²⁴ Mətə itəmat u, netəm Tuatira itəm nəməsotosən o nəgətunən rəha Jesepel əh, iatəghat kəm itəmat roiu. Ekıtun məmə itəmat nəməsotosən natimnat itəm katən məmə nat agin mın rəha Setan itəm tətəluaig-in məntaan. Esələhəu-pənən nat figəm kit mın kəm itəmat, mətə iakolkeike məmə nəkotol nat kitiah əm, inun, ²⁵ otaskəlim tiəkis əm e nat itəm ninotos rəkis, mətəarus io ekıtəlig-pa.

²⁶⁻²⁷ Etəm otol win e nəluaginən u, kən tatətul əskasik o nolən nəwiak, matuwın, matuwın mətəarus namnun, kən io ekos-ipən nepətən u kəm in, itəm rəhak tata təmos-ipa kəm io, məmə in otərəməərə e kantri pisin pisin mın. Kən in otos rəhan nəlnal itəm in nəmtətin rəha nərig asol rəhan, kəmol e iaen, kən in otatgəhl-atgəhl netəm e nətueintən, tahmen-pən əm məmə iaen itəm təmohapiləs-ohapiləs sospən kəmol e noanisip. ²⁸ Kən io ekos-ipən mın məhau u, fetukai kəm in.*

§ 2:23: Jer 17:10 * 2:28: Nol Əpən 22:16

29 Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmin Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak min.”

3

Nəghatən təmuwın kəm iəfak min ikin Satis

1 “Əte naoa kit tuwın o nagelo rəha niməfak e taon u Satis, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, etəm tatos narmin rəha Uhgın ilat sepin,* kən matos min məhau sepin.† Nəghatən u rəhan itəm tatən-ipinə kəm itəmat məmə,

Ekitun rəhatəmat nolən min. Ekitun məmə katən məmə itəmat noatəmegəh, məto kəpə, itəmat ninotimis rəkis. 2 !Otaiir-ta! Nolən wir min rəhatəmat nəmoatol aypən, otəsuwəhən tikə agın. Məto itəmat nəkotəkəike motalkut məmə onəkotos-ipər min nolən rəhatəmat, motol tuwa məskasık, məto-inu esəplanən əh nolən wir kit itəm nəmotol motuwın motol namnun lan, kən tətuatip e niganəmti Uhgın rəhak. 3 Tol nəhlan, nikitəmat tuəh nəghatən itəm nəmotos, kən moatəto aypən. Otol, kən motəuhlin itəmat. Məto okəmə nakotapil əlu-əlu, oekiet-arəp otəmat tahmen e iakləh, kən itəmat okol nəsotitunən məmə nian naka oekimnə otəmat.

4 Məto itəmat noan məsin əm un ikin Satis, itəm kəməsotolən napən rəhalat tamkimik. İlat kotətuatip, motahmen o naliwəkən itimat min io e napən ruən. 5 Etəm in otol win e nəluaginən, in otuwın nulan e napən ruən. Kən okol esafəl

* **3:1:** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4 † **3:1:** Nol Əpən 1:16

rəkisən nərgin e naoa rəha nəmegəhən, kən io ekən-iarəp nərgin e niğanəmti rəhak Tata ne rəhan nagelo mın, məmə in rəhak ətuatip etəmim.†

⁶ Etəm matəlgin tatiğ, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən mın itəm Narmın Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak mın.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak mın ikın Filatelfia

⁷ “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Filatelfia, mən-ipən məmə,

Nəghatən u rəhan, Etəm Tasim, kən in Nipahrienən. Kən in tatos ki rəha Tefit u aupən. § Okəmə in terəh e toa kit, kən okol suah kit təsahtosig-inən. Kən okəmə in tahtosig e toa kit, kən okol suah kit təserəhən lan.* Nəghatən u rəhan itəm in tatən-ipinə kəm itəmat məmə,

⁸ Ekitun rəhatəmat nolən mın, netəm Filatelfia. Ekitun məmə rəhatəmat nəsanənən in noan məsin əm, məto itəmat nəmoatol nəwiak məsotapəsən, kən məsotəhluaig-inən məmə rəhak u itəmat. Otəplan-tu. Emerəh e toa otəmat. Okol suah kit təsahtosig-inən. ⁹ Otəplan-tu. Netəm mın un e Nuəfiminən rəha Setən, ilat koatən məmə ilat netəm Isrel, məto kəpə.

---

† **3:5:** Mat 10:32; Luk 12:8; Mak 8:38; Luk 9:26; 1 Jon 2:23 § **3:7:** “Ki rəha Tefit” u, tatəpsen-pən nepətən itəm otos e Jerusalem wi. In un, in tatos nepətən məmə oterəh kən mahtosig-in suah kit itəm tatuwin imə; Nol Əpən 1:18. * **3:7:** Aes 22:22

İlat ieiua min.† Otəplan-tu. Oekol ilat kotuwa motisin nulilat e nelkitəmat o nisaiian, kən okotən məmə nıpahrienən io ekolkeike itəmat.‡
 10 Emən-ıpınə kəm itəmat məmə itəmat onəkotos nətəligən əfəməh o nətul əskasikən, tahmen əm lak, kən itəmat nəmoatol rəhak nəghatən.§ O nat u, io oekatiƨal wır* otəmat e nian itəm nəratən otəsuwəhən tuwa e nətueintən min rafın,† məmə otekasgəwın-tu nahatətən rəha netəm rəha nətueintən.

11 Otəsuwəhən ekuwa. Otaskəlım-iəkis natımmat min itəm itəmat nınotos rəkis, məmə suah kit otəsosən rəham nətouən‡ itəm nınol wın rəkis lan. 12 Etəm otol wın e nəluaginən, kən io oekol in tahmen e nig asol kit itəm tətəruəsan Nımə Rəha Uhgın rəhak. Kən in okol təsietən e Nımə əh nian kit. Kən io, oekəte-pən nərgi Uhgın rəhak lan, ne nərgi taon rəha Uhgın rəhak lan. Taon u, in Jerusalem wi, itəm Uhgın rəhak

---

† 3:9: Nəghatən u “koatən məmə ilat netəm İsrəl, məto kəpə,” in tatəghat-in ətuatıƨ netəm min u noanol rəha İsrəl min. Məto nian İesu tatən məmə ilat sənəmə netəm İsrəl pahrien, nıpətın un məmə netəmim pahrienən rəha Uhgın, inun, itəm koatəfak kəm in, məto sənəmə netəm İsrəl u ilat netəmim min ətuatıƨ rəha Uhgın (Kal 6:15-16). ‡ 3:9: Jon 8:44; Nol Əpən 2:9 § 3:10: Hip 12:1-3 * 3:10: “Oekatiƨal,” nıpətın u, məmə, “Oekehr wır etəmat,” inu “protektəm yufala,” e Bislama. † 3:10: Jon 17:15 ‡ 3:11: “Nətouən” əh, tatəghat-in, in hat kit kəmöl e nımalı nig, o narmi nımalı nig kəmöl e kol, kən katəfauin-pən e rəhn-kapə etəm təmol wın e nıuən. Kən hat itəm Kristo otəfauin-pən e rəhn-kapə etəmim o rəhan nətul-iəkisən, in otəkəike matehm wır o netəm min un itəm kotolkeike məmə okotos-irəkis olat. Inu, in nuwəhən nımə nəghatən məmə ilat okəsotapəsən nətul əskasikən məmə ilat okəsotəmıƨ-arəpən-inən nətouən rəhalat, inun, nəmegəhən lılın ilat Kristo.

otahl-ipa, otisi-pər e nego e neai, meiuaiu-pa. Kən io oekəte-pən mīn nərgək wi e suah u.

¹³ Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən mīn itəm Narmin Rəha Uhgīn tatən-ipən kəm niməfak mīn.”

Nəghatən təmuwin kəm iəfak mīn ikīn Laotisia

¹⁴ “Əte naoa kit tuwin o nagelo rəha niməfak e taon Laotisia, mən-ipən məmə,

! Nəghatən u rəhan, etəm katən məmə in Nīpahrienən! In un, in etəm kitun nagileən lan məmə tatətul-arəp o nən-iarəpən nīpahrienən əm, kən in nəukətīn§ natimnat rafin itəm Uhgīn təmol.* Nəghatən u rəhan, itəm in tatən-ipinə kəm itəmat məmə,

¹⁵ Ekitun rəhatəmat nolən mīn, netəm Laotisia. Ekitun məmə nəmegəhən rəhatəmat tahmen e nəhau itəm tarion əm. Təwir məmə onəkotətul əm e kitiah, onəkotətəp o onəkotəgəpan. ¹⁶ Itəmat nəkoatətul əm ilugin, nakotarion əm —nəsotəgəpanən məsotətəpən —tol nəhlan, oiakagəh rəkis-in itəmat roiu,

¹⁷ məto-inun itəmat nakotən məmə, ‘Rəhatimat nautə tepət, ioatos məni asol, rəhatimat nəmegəhən təwir, natimnat rafin tatig, kən nat kit təsikəən otimat.’ Məto itəmat nəkotəruru məmə itəmat nīnotatig rəkis e nəratan, itəmat nəkotol nasəkitunən, rəhatəmat nautə tikə agin, nīganəmtitəmat təpis, kən nakotaiu piəpiə əm.

¹⁸ O nat u, iatən-ipinə ətuatip kəm itəmat, təwir

---

§ 3:14: “Nəukətī natimnat rafin itəm Uhgīn təmol,” nīpətīn kəiu e nəghatən Kris. Iesu in Nəukətīn, nīpətīn un, in təmol natimnat rafin; kən in mīn in İərəməərə e natimnat rafin. * 3:14: Jon 1:1-3; Kol 1:16; Nol Əpən 1:17

məmə onəkotos-nəmtin iaen u kol tatipit-ipit ron io, itəm kəmuwaan e nigəm tus rəkis namtəən lan,† kən pəs itəmat, rəhatəmat nautə otepət. Kən onəkotos-nəmtin min napən ruən o nuwinən lan, məmə onəkotalpin nipətitəmat un, itəm tol naulisən. Kən moatos-nəmtin min mərisin ron io, motol-pən e niganəmtitəmat, məmə niganəmtitəmat otalien, nəkotəplan wir nat.

¹⁹ Netəm min un rafin itəm iakolkeike pik ilat, io iatəghat əskasik kəm ilat matəg-ətuatip-in ilat. Tol nəhlan, təwir məmə nikitəmat otimis-pa lak, kən motəuhlin-pa e nolən rat min rəhatəmat. ²⁰! Otətəlig-tu! Io iatətul e nafiluə, matətəht toa o nuwamən imə. Okəmə suah kit tətə nəwiak kən terəh e toa, kən ekuwin imə kən magwən itimlau min.

²¹Io emol win e nəluaginən kən matəpələh-pər itimlau rəhak Tata e rəhan jea, matuərəmərə. Kən e nolən kitiəh əm, etəm otol win e nəluaginən, io ekegəhan-in məmə otəpələh itimlau min e rəhak jea, matərəmərə itimlau min io.

²²Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir nəghatən min itəm Narmın Rəha Uhgın tatən-ipən kəm niməfak min.”

4

Nəfakən e nego e neai

¹!Uarisig e natimnat min u, emətag-pən əpəh, kən məplan toa kit təmerəh-pən əpəh e neai! Kən nəwian kitiəh əm itəm eməto aupən, inun itəm in iahgin iahgin tahmen əm e təwi, tınatəghat min

† **3:18:** Job 23:10; Mal:3:2-3; 1 Pita 1:6-9

kəm io, kən tatən-ipa məmə, “Ɖr-tu muwa ikin-u, ekəgətun ik e natimnat mìn un, itəm okəpanol.”
 2 E nian kitiəh əm, nəsanənən rəha Narmìn Rəha Uhgìn təmöl kəm io, kən ekasipən əpəh aupən-in io matəplan kig, tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəməərə e nego e neai.* 3 Kən etəm tatəpələh ikin əh, eməplan in təwír matəlíp, matípít-ípít, tahmen e kəpiel wír kəiu nərgílau un tiaspa ne kanilian. Kən mǐrai-mǐrai kit təmuwín mǐtəlau e jea rəhan, kən mǐrai mǐrai əh tətasiə təhag-əhag tahmen e kəpiel wír kit u, emǐral.† 4 Kən mǐtəlau-itəlau e jea asol rəha kig əh, jea neen mìn ilat tuente-fo, koatətul, kən netəm-iasol mìn itəm kəmotəwiətən, ilat tuente-fo, koatəpələh-pər elat. Kəmotuwín e natimnat ruən, kən motəfauin hat mìn rəha nisiiə, itəm kəmöl e iaen u kol tatípít-ípít. 5 Kən ikin əh, jea rəha kig tətətig ikin, tatípít, kən kaluəluə títatíperəh matiet ikin. Aupən e jea rəha kig, noanisiə ilat sepín koatuəp. Inəh, narmìn rəha Uhgìn ilat sepín.‡ 6 Kən ikin əh aupən e jea rəha kig, nat kit mìn əh-ikin tahmen e nítəhəi, mətə tahmen e kilas, itəm tatəlíp, matípít-ípít.

Ilugin ikin əh, kən títəlau e jea rəha kig u, nat neen əh-ikin, ilat kuwít, itəm koatəmegəh, koatətul. Kən nǐganəmtilat tepət tepət, tatəper-ípən əpnəpín əm e nərpilat ne məntaalat ne. 7 In aupən, tahmen e laion, kən nampa tu lan, tahmen e kau iəwíə, kən nampa tri lan, rəhn-

* 4:2: Esik 1:26-28 † 4:3: Tiaspa okəm-naka in kəpiel amiamitə, kən kanilian okəm-naka in kəpiel asiə. Emǐral mìn un, kəpiel amiamitə mìn. Kitat kotəruru ətuatíp kala rəhalat itəm in tatən, mətə nat naka itəm Jon təməplan, inun, kala wír mìn, kotəwír, moatípít-ípít. ‡ 4:5: Ɖplan-tu futnot e Nol Ɖpən 1:4.

kapə tahmen e etəmim, kən nampa fo lan, tahmen e malikim itəm tatiwig. ⁸ Nat min əh itəm koatəmegəh, ilat kuwit, məto nıməlməlilat ilat sikis, kən niganəmtilat tırəfin əpnarın əm ilat, muwin əpəh e nəwtain nıməlməlilat ləhau ikın ne. Nian rafin ilat kotan napuən lapın ne lenian, məsotamegən, koatan məmə:

“!Iərəməərə Uhgın Nahgın Təpət Pık Agın
in tasim, tasim, tasim pık agın,
itəm in tətətig roiü,
təmətətig lilin,
otəpanətətig lilin!”§

⁹ Kən nat min əh itəm koatəmegəh, koatən nıpahrienən e nepətən rəha Uhgın, kən moatosipən nisiiien kəm in, kən moatən tagkiu kəm kig itəm tətəpələh-pər e rəhan jea, matərəməərə, mətətig lilin, namnun tikə. ¹⁰ Kən nian nat min əh itəm koatəmegəh koatol nəhlan, kən netəmiiasol itəm kəmotəwiətən, ilat tuente-fo, koteiuaiu moatisin nulilat kəm in, itəm tətəpələh-pər e rəhan jea, matərəməərə, kən moatəfak kəm in itəm tətətig lilin, namnun tikə. İlat kotisin nulilat kəm in, kən nıpinəgilat taru nisip, kən ilat koatəpeg rəkis rəhalat hat min rəha nisiiien, kən moatəlin aıpən-in rəhan jea, kən moatən məmə,

¹¹ “Rəhatimat İərəməərə Uhgın,
İk nakətuatıp, mahmen agın məmə onakos
nənwiwiən rafin,
ne nisiiien rafin,
ne nəsanənən rafin,
məto-inun ik nəmol natimnat rafin.

Ik nəmöl ilat məto-inu ik nəmölkeike məmə ilat okotatig.
Kən məto-inu ik nəmölkeike nəhlan, ilat kotatig əh.”

5

Nəti sipsip təmurapik naoa itəm kəmaiu-aiu

¹ Kən əmun, eməplan kig tatəpələh-pər e rəhan jea, kən matos naoa kit e nelmin matip itəm kəmaiu-aiu, kən naoa un kəməte-pən nat e nıkalın kərən mil, kən kəmaiu-aiu kuwaan ətain mau sepın məmə otaskəlın tiəkis. ² Kən eməplan nagelo əsanən kit tətəgət əfəməh matən-iarəp məmə, “? Pah u in tahmen mətuatip məmə oteatip rəkis nat itəm kəmuwaan ətain e naoa u, kən murapik?” ³ Məto etəmim kit tikə ilis e nego e neai, o ləhau e nətueintən, o niki nıməptən, kit okol təsətuatipən o nurapikən naoa u, mafın. ⁴ Kən emətasək mətasək, məto-inun kəsəplanən etəmim kit itəm tahmen mətuatip o nurapikən naoa u, mafın. ⁵ Kən etəmiasol min u kit itəm təməwiətən, tən-ıpa kəm io məmə, “! Sasəkən! Mıtag-pən-tu məplan, Laion rəha Noanol rəha Juta,* in nəukəti Tefit,† in tinol win rəkis e nəluaginən rəhan. Tol nəhlan, in tətuatip agın-əh o nurapikən naoa əh, kən meatip rəkis nat əh ilat sepın itəm kəmuwaan ətain lan.”

⁶ Kən əmun ekəplan Nəti Sipsip, tatətul əpəh ilugin e jea rəha kig ne nat kuwit itəm koatəmegəh ne netəm-iasol min itəm kəmotəwiətən. Nəti Sipsip u, nəkəplan məmə kəmoħamnu rəkis. Kən rəhnıpat ilat sepın,‡ kən nıganəmtın ilat sepın min,

* 5:5: Jen 49:9-10 † 5:5: Aes 11:1 ‡ 5:6: Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4

ilat un, koatətul o narmin rəha Uhgın ilat sepın itəm təməhl-iarəp ilat kotuwın e nətueintən. ⁷ Nəti Sipsip əh, təmuwın meə-pən mos-irəkis naoa u e rəhn matip kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea. ⁸ Kən nian in tınaskəlīm naoa un, kən nat mın un itəm koatəmegəh ilat kuwit, ne netəm-iasol itəm kəmotos nəwiətən ilat tuente-fo, ilat kotisin nulilat o Nəti Sipsip, moteiuaiu, nıpinəgılat taru nisip. Ilat rafın koatos hapŞ mın ne pesın mın itəm kəmol e iaen u kol tatıpit-ıpit, tərıoah e nat pien-pien mın itəm nəmiəwın təwir. Kən nat pien-pien u, in tahmen e nəfakən mın rəha netəmim rəha Uhgın.*

⁹ Kən nat mın un itəm koatəmegəh ilat kuwit ne netəm-iasol itəm kəmotəwiətən, kəmotan napuən wi kit məmə,

“Ik nakətuatıp, mahmen agın o nıləsən naoa u, kən meatıp rəkis nat mın itəm kəmuwaan ətain lan, məto-inun kəmoħamnu ik, kən nəmos-nəmtın netəmim e nıtam məmə ilat rəha Uhgın.

Kən ilat kəmotisi-pən e noanol mın rafın, ne nəghatən mın rafın, ne kantri mın rafın,

ne netəm nuwigılat tol pısın pısın mın,

¹⁰ kən nəmol ilat kotatıg əhgın rəham nərəməərəən, kən ilat rəham pris mın, koatol wək rəha Uhgın rəhatımat.

Ilat okotərəməərə e nətueintən.”

¹¹ Kən ekətag-pən mın məplan, kən məto mın nəwia nagelo mın tepət, tepət, okol kəruru nafınən. Kəmotətul, motıtəlau e jea rəha kig, ne nat mın

---

Ş 5:8: “Hap,” in nat kit katoh tətən napuən, tahmen e kitar.

* 5:8: Sam 141:2

u itəm koatəmegəh, ne netəm-iasol mın itəm kəmotəwiətən. ¹² Kən ilat kotan əfəməh napuən məmə:

“!Nəti Sipsip itəm kəmoħamnu,
in tətuaƧip mahmen aƧin məmə kotənwiwi in,
məto-inu tatos rafin nəsanənən,
ne nautə, ne nenatigən,
ne nahgin, ne nepətən əhag-əhag!
!Təwir aƧin-əh məmə koatisiai-in!”

¹³ Kən eməto mın natimnat rafin itəm Uhgın təmol e nego e neai, ne nətueintən, ne Imə Netəm Kəmotimis İkin, ne e niki nitəhəi, ne natimnat mın rafin itəm kotatig elat, ilat rafin koatən məmə:

“Pəs nənwiwiən ne nisiiən tatuwin o kig itəm
tətəpələh-pər e rəhan jea ne Nəti Sipsip,
məto-inu in tatos nepətən əhag-əhag ne
nərəməərəən.

!Pəs nənwiwiən ne nisiiən tuwin olau,
kən tatuwin, matuwin, matuwin, namnun tikə!”

¹⁴ Kən nat mın un ilat kuwit itəm koatəmegəh, kotəmə, “! Əwəh!” kən netəm-iasol mın itəm kəmotəwiətən kotisin nulilat ron, moteiuaiu, nipiənəgilat taru nisip, moatəfak kəm in.

6

Nəti Sipsip təmatgəhl nat itəm kəmuwaan ətain naoa itəm kəmaiu-aiu lan

¹ Kən ekatəlkəlik o Nəti Sipsip nian in təmatgəhl rəkis nat kit itəm kəmuwaan ətain e naoa kəmaiu-aiu. Kən əmun, nat koatəmegəh u kit ilat kuwit tagət əfəməh e nəwian kit tahmen e kaluəluə, məmə, “!Wa-tu!” ² Ekətag-pər məplan hos kəruən kit. Etəm tətəsuə-pər lan tatiləs nifagə, kən kəməfauin-pən hat rəha nisiiən kəm in, tahmen

e hat rəha etəm tınol win rəkis e nəluaginən. In təmaiu matuwın tahmen e etəm təmol win e nəluaginən, kən matuwın mın məmə otol mın win.

³ Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa tu lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən eməto nat tatəmegəh itəm tatol nampa tu lan təmə, “!Wa-tu!” ⁴ Kən hos pisin kit mın itəm tasiə, təmaiu muwa. Etəm titasuə lan, kəmos-ipən nisa asol kit rəha nəluaginən kəm in. Kən Uhgın təmegəhan-in-pən nepətən məmə otos-irəkis nəməlinuən itəm tətətig e nətueintən, məmə netəmim koatəluagin əm moatohamnu-ohamnu ilat mın ikın mın rafin.

⁵ Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa tri lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən ekəto nat tatəmegəh itəm tol nampa tri lan, təmə, “!Wa-tu!” Kən ekətag-pər məplan hos kapın kit. Etəm titasuə lan tatitol sikel* kit. ⁶ Kənu eməto nəwian kit tətisi-pən ilugin e nat koatəmegəh mın ilat kuwit, matən məmə, “Uwin, kəmegəhan-in ik məmə nəkitun nosən nəumis e nitən mın, kən ilat okotəkəike motəra kin məni asol o nosən nagwənən noan məsin əm. Məto onəsərəkənən nəukəti nig olif mın itəm katol oel e noan, kən nəsərəkənən nəukəti nol u krep itəm katol wain lan.”

⁷ Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa fo lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən ekəto nat tatəmegəh itəm tol nampa fo lan, tatən məmə, “!Wa-tu!” ⁸ !Kən ekətag-pər məplan hos kəmtap kit! Etəm titasuə lan, nərgin u Nimisən, ilau etəmim kit, nərgin u, Noanpən, tatarisigin mətian. Kəmios nepətən məmə okohamnu

* **6:5:** E nian rəha nəumis, kən netəmim kotakil natimnat o noorən nagwənən.

netəmim e naip ne nəumis ne nımısən ne nat megəh iarupın mın. Kəmios nepətən nəhlan, tahmen-in nəwtain nətueintən kitiaəh, mapəs əm nəwtain kışil.

⁹ Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol faif itəm kəmuwaan ətain naoa lan, ekətag-pən əpəh e nəwtain olta, † ləhau ikın, məplan netəm kəmoəhamnu ilat məto-inu ilat kəmotətul əskasik o nən-iarəpən nəghatən rəha Uəgin. ¹⁰ İlat kətaun əfəməh moatən-ipən kəm Uəgin məmə, “Ik nakərəməərə e natımnat rafın, ik nakasım, kən ik nıpahrienən. ?O nəghan ne kən ik onakələhəu nəghatən məmə netəm rəha nətueintən kəmotol tərət, kən mol nalpınən kəm ilat o nat itəm kəmotol etimat? ?Onagəhən nakalpın nıtai nıtatimat e netəm mın əh?”

¹¹ Kəmotən nəhlan, kən kəmos-ipən napən ruən kəm ilat rafın. Məto kəmən-ipən kəm ilat məmə okotameg mın noan məsın əm mətoarus nampa apıəpiə rəha pialat mın ne wınilat mın, otuwa pitən mahmen. Pialat mın ne wınilat mın u, netəmim mın rəha İesu, itəm okəpanoəhamnu ilat o rəhalat nahatətəən. ¹² Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol sikis itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən əmun, namig əsol kit təməloal. Mıtgar təmapınəp aəgin, kən məwıg təmasiə aəgin tahmen e nıta. † ¹³ Kən məhau mın əpəh ilis e neai kəmotısas-pən e nətueintən, tahmen e noa nıg u fik, itəm nımətəg əsol təmatıgtıg e noan pıəkəh tısas. ¹⁴ Kən neai təmıkə tahmen e nımıtıwın kəmaıu-aiu kıləs

† **6:9:** Olta u, in tepıl kit tatətul əpəh e Nımə Rəha Uəgin, kən katol sakrifais mın ikın. Kən netəm mın u, okəm-naka ilat kotahmen ətuatıp e sakrifais kit itəm tatuwın o Uəgin. † **6:12:** Joel 2:31; Wək 2:20

kagim. § Kən nitot mın ne nəptən mın kəmotagim e nəmelat mın.

¹⁵ Kən kig mın rəha nətueintən ne iərəməyə mın, netəm-iasol mın rəha mopael mın, netəm rəhalat nautə tepət, ne netəm koatos nepətən, ne slef mın rafin, ne netəm sənəmə slef mın, ilat rafin kəmotəhluaig e nıpəg kəpiel asol mın, ne nıkalı kəpiel mın əpəh e nıkalal nitot asol mın.* ¹⁶ Kən ilat kəmotasək əfəməh-pən o nitot mın ne kəpiel asol mın məmə, “Otisas, motoh ətain itimat, motəhluaig-in itimat o nıganəmti kig u itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, ne o neməha rəha Nəti Sipsip, † ¹⁷ məto-inun nian asol kəgin əh rəha neməha rəhalau tınuwa. ?Kən pah un in titun nətulən?” ‡

7

Wan-hanrit-foti-fo-taosən

*kəmol mak elat
mə rəha Uhgın*

¹ Kən əmun ekəplan nagelo kuwit koatətul-pən e kona mın ilat kuwit e nətueintən. Kəmotəmkətain rafin nımətag kuwit e kona kuwit rəha nətueintən, məmə nımətag otikə e nətueintən, ne nitəhəi, ne nig mın.* ² Kəmos-ipən nəsanənən kəm ilat o nərəkinən nəptən ne nitəhəi. Kən ekətag-pən məplan nagelo kit mın tətisi-pah, tətıləs nat kit itəm Uhgın u, itəm tatəmegəh, otos o nolən mak rəhan lan. Kən in tətəgət əfəməh-pən kəm nagelo

§ **6:14:** Aes 34:4 * **6:15:** Aes 2:10,19-22 † **6:16:** Hos 10:8
‡ **6:17:** Joel 2:11; Mal 3:2 * **7:1:** Nımətag kuwit əh, in nımətag rəha nərəkinən tahmen əm e in əh e Dan 7:2 ne Jer 49:36-38.

mın u kuwit, məmə, ³ “!Otəpəs pitən! Sotəhlmanən nımətag məmə otəsərəkinən nıməptən ne nıtəhəi ne nig mın, pəs ekotol-pən pitən mak rəha Uhgın rəhatat e nıpinəgi iolwək mın rəhan.”†

⁴ Kən eməto nampa rəha netəm kəmos mak u rəha Uhgın. Netəmim wan-hanrit-foti-fo-taosan kəmotiet rəkis e noanol mın rəha Isrel, ilat kəmos mak əh.

⁵ E noanol rəha Juta, netəmim ilat tuelef-taosen. E noanol rəha Rupen, netəmim ilat tuelef-taosen.

E noanol rəha Kat, netəmim ilat tuelef-taosen.

E noanol rəha Aser, netəmim ilat tuelef-taosen.

⁶ E noanol rəha Nəptali, netəmim ilat tuelef-taosen

E noanol rəha Manase, netəmim ilat tuelef-taosen.

⁷ E noanol rəha Simeon, netəmim ilat tuelef-taosen.

E noanol rəha Lifae, netəmim ilat tuelef-taosen.

E noanol rəha Isakar, netəmim ilat tuelef-taosen.

⁸ E noanol rəha Sepulun, netəmim ilat tuelef-taosen.

E noanol rəha Josep, netəmim ilat tuelef-taosen.

Kən e noanol rəha Benjamin, netəmim ilat tuelef-taosen kəmos mak əh.

Nımanin netəmim itəm kəmotuwın e napən ruən

⁹ Uarisig e natımnat mın u, emətag-pən əpəh aıpən-in io, məplan nımanin netəmim tepət tepət, okol kəruru nafınən.‡ İlat koatısi-pən e kantri mın rafın, ne noanol mın rafın, ne nəghatən mın rafın, kən nuwigilat tol pısın pısın mın. İlat koatətul

† 7:3: 2 Kor 1:22; Efes 1:13 ‡ 7:9: Jen 15:5

aupən e jea rəha kig, ne Nəti Sipsip. İlat koatuwin e napən ruən min, kən moatos nelmi nəmİL e nelmilat. ¹⁰ Kən moatagət əfəməh moatən məmə
 “Uhgın rəhatat itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəməərə, ilau Nəti Sipsip, ilau əh kəmioal suatip o nosmegəhən kitat.”

¹¹ Nagelo min rafin ilat kotətul motitəlau e jea rəha kig, kən mitəlau min e netəm-iasol min itəm kəmos nəwiətən, ne nat koatəmegəh min u, ilat kuwit. İlat moatisin-pən nulilat aupən e jea rəha kig, moteiuaiu, nİpİnəgilat taru nisip, kən moatəfak kəm Uhgın, ¹² moatən məmə:

“!Əwəh! !Nİpahrienən! Rəhatat Uhgın təwir pik, matəhag-əhag wir.

!In tenatig tenatig, təsanən, nahgin tepət!

!Pəs kotənwiwi in, motisiyai-in, kən motən tagkiu kəm in matuwın matuwın namnun tikə! ! Əwəh!”

¹³ Kən əmun, netəm-iasol itəm kəmos nəwiətən min u kit tətəpəh ron io məmə, “? Pah min əh koatuwin e natİmnat ruən? ?Kən ilat kəmotisi-pən hiə?”

¹⁴ Kən ekuhalpin məmə, “Etəm-iasol. İk əm nəkitun.”

Kən in təmə, “Netəm min əh, ilat un kəmotiet rəkis e nahməən asol; ilat kİnəmotaiquas e rəhalat napən kən motol tərüən e nİta Nəti Sipsip. ¹⁵ Kən tol nəhlan,

“ilat kotətul aupən e nİganəmti Uhgın, itəm tatəpələh matərəməərə,

kən moatəfak kəm in e nərauiəgən ne lapin e Rəhan Nİmə;

kən kig u itəm tatəpələh-pər e jea, in otahgil kəm ilat min nian rafin.

16 Ilat, okol n̄aum̄is t̄isus m̄in̄ən ilat,
 k̄ən okol k̄əsotoaōa m̄in̄ən.
 K̄ən n̄ərauīə t̄əsəhḡ m̄in̄ən ilat,
 nape-apeən asol r̄əha m̄itgar ot̄əsəhḡ m̄in̄ən ilat,
 17 m̄əto-inun, N̄əti Sipsip it̄əm tat̄əp̄əl̄əh ilugin e jea
 r̄əha kig,
 in otatehm̄ ilat tahmen e et̄əmim r̄əha nehm̄ən
 sipsip.
 In otit ilat, matuw̄in o n̄əmt̄i n̄əhau meḡəh, §
 k̄ən Uhḡin otaf̄əl rafin nahui n̄əmt̄ilat.”

8

Pes̄in r̄əha nat pien-pien

¹ Nian N̄əti Sipsip t̄əmatḡəhl r̄əkis nat tatol sep̄in
 it̄əm k̄əmuwaan̄ ət̄ain̄ naōa lan, k̄ən naḡət̄ən t̄əmik̄ə
 əp̄əh e nego e neai o nian əkuək̄ir kit, tahmen e
 hafaoa.*

² K̄ən əmun em̄əplan nagelo sep̄in u kot̄ətul
 aup̄ən e n̄igan̄əmt̄i Uhḡin, k̄ən ilat rafin koatos
 t̄əwi.†

³ K̄ən nagelo kit m̄in, in tat̄itol pes̄in kit it̄əm
 k̄əmol e iaen u kol tat̄ip̄it-ip̄it, k̄əm̄əmki-p̄ən nat
 pien-pien lan. T̄əmt̄itol muwa m̄ətul aup̄ən e olta.
 K̄əmos-ip̄ən nat pien-pien t̄ep̄ət̄ k̄əm in, m̄əmə
 otos-ip̄ən t̄əlmin̄ n̄əfak̄ən m̄in r̄əha net̄əmim r̄əha
 Uhḡin, k̄ən mos-ip̄ən ilau k̄əm Uhḡin, muwaan̄
 əp̄əh e olta k̄əmol e iaen u kol tat̄ip̄it-ip̄it, it̄əm

§ 7:17: Sam 23:2; Aes 49:9-10; Jon 4:10; 7:37-38; Nol ƉƉən 22:1,17

* 8:1: Hab 2:20; Sef 1:7-8; Sek 2:13 † 8:2: T̄əwi m̄in əh e
 Baebol, s̄ənəmə nuwiḡi nat it̄əh̄əi, m̄əto t̄əwi əh k̄əmol e r̄əhn̄ip̄at nat
 kit. ‡ 8:3: Nat pien-pien u in tahmen e n̄igp̄is, k̄ən katuwaan̄
 m̄əmə ok̄əto n̄əhanīəm e n̄əmīəw̄in u it̄əm tat̄əpien w̄ir.

tatətul aupən e jea rəha kig. ⁴ Nəhaniəm rəha nat pien-pien mın, ne nəfakən mın rəha netəmim rəha Uhgın, itəm nagelo tatəmik e nelmin, kəmotər motuwın o Uhgın. ⁵ Kən əmun nagelo təmitol nat pien-pien u e pesin, kən məmki-pən nigəm lan, itəm tatuəp e olta, kən məhtəg-iarəpən e nətueintən. Kən əmun, kaluəluə təmatiperəh, kənu təmipit, kən nərəkərikən, kən namig təməloal. §

Təwi mın

⁶ Kən nagelo sepın itəm koatos təwi mın, kəmotətul matip o nəhlən təwi.

⁷ Kən nagelo itəm tətəupən, təməhl rəhan təwi. Kən əmun, ais ne nigəm itəm kəmol pıləh-pıləh iləhal nita, kəmətəg-pən iləhal e nətueintən. Təmuəp mus nəwtain nəptən kitiah, məpəs əm nəwtain kəiu, kənu təmuəp mus nig mın nəwtain kitiah, məpəs əm nəwtain kəiu, kən təmuəp mus ma-kiras mıtə kəmotuəp rafin.

⁸ Kən nagelo itəm tatol nampa tu lan in təməhl rəhan təwi, kən nat kit təhmen e nitot asol, itəm tatuəp, kəmərakin-pən əpəh itəhəi. Kən nəwtain nitəhəi kitiah təmol nita, məpəs əm nəwtain kəiu.

⁹ Kən təmərəkin nat megəh mın itəm kotatig itəhəi nəwtain kitiah, məpəs əm nəwtain kəiu, kən mərəkin mın nego mın nəwtain kitiah, məpəs əm nəwtain kəiu.

¹⁰ Kən nagelo itəm tatol nampa tri lan, təməhl rəhan təwi. Kən məhau asol kit təmiet, matuəp təhmen e noanisə. Təmiet əpəh ilis e neai, meiuaiu misas-pən mus nəwtain nəhau mın ne nəmti nəhau mın nəwtain kitiah, məpəs əm nəwtain kəiu.

¹¹ Məhau u, nərgin u Tarip Tarip. Kən əmun, nəhau min nəwtain kitiəh kəmotarip motarip, mapəs əm nəwtain kəiu. Kən netəmim tepət itəm kəmotənim nəhau arip, kəmotimis.

¹² Nagelo itəm tatol nampa fo lan, təmahl rəhan təwi. Kən nat kit təmoh mitgar, ne məwig ne məhau min, mol nəwtain mitgar kitiəh təmapinəp, mapəs əm nəwtain kəiu kətiauəp. Kən nəwtain məwig kitiəh təmapinəp, mapəs əm nəwtain kəiu kətiauəp, kən nəwtain məhau min kitiəh kəmotamis, kən nəwtain kəiu əm kəmotasiə. E nərauiəgən, kən tətərauia e nəwtain kəiu əm, mapəs kitiəh. Kən nian lapin, tatəmihl e nəwtain kəiu əm, mapəs kitiəh.*

¹³ Kən əmun ematəplan, kən məto malikim kit tatiwig e napuə, kən mətasək əfəməh matən məmə, “!Awe! !Awe! !Awe! !Məto-inun nagelo kisil min əh-ikin okəpanəhlahl min rəhalal təwi roiu, mol nəratən asol okəpanəhaluwa e netəmim rəha nətueintən!”

9

Nagelo itəm tatol faiflan təmahl təwi

¹ Nagelo itəm tatol faif lan, tətahl rəhan təwi, kən eməplan məhau kit itəm tənəmiş-pər e neai miet-pən e nətueintən. Kəmos-ipən ki kit kəm məhau un, o nerəhən e nipəg asol itəm teiuaiu agin. ² Nian təmerəh e nipəg əh, nəhaniəm təmə, tahmen e nəhaniəm rəha iohe. Mitgar ne napuə kəmuapinəp e nəhaniəm rəha nipəg asol.

³ Kənu nat kit tahmen e pitip, ilat tepət agin-əh, kəmotiet rəkis e nəhaniəm əh, moteiuaiu e nəptən,

* **8:12:** Aes 13:10; Mak 13:24

kən kəmos-ipən nəsanənən kəm ilat o nusən itəm e nīpikilat, kən tītahmə tītahmə.

⁴ Kəmən-ipən kəm pitip mīn məmə kəsotərəkīnən ma-kiras ne nig mīn, ne natimnat itəm kotəwīə e nətueintən, məto okotərəkīn əm netəm mīn un itəm kəsotosən mak rəha Uhgīn e nīpīnəgīlat. ⁵ Kən kəmegəhan-in nəsanənən kəm ilat məmə okotus netəmim motol nahməən kəm ilat o məwīg faif, məto kəsotohamnuən ilat. Kən nahməən əh, itəm ilat okotəto tərət lan, taprəkis-in aɡīn nəme nīpiki welau itəhəi, nian tatus itəm, kətahmə.*

⁶ E nian mīn əh, netəmim okotegəs-in suatip o nīmīsən, məto okol kəsotehmən. Okotolkeike məmə okotimis, məto okol kəsotimisən.

⁷ Eməplan pitip asol mīn əh, ilat kotahmen e hos mīn itəm kəmotətul matip o nəluəɡīnən. Ilat kəmotəfauin nat kit tahmen e hat rəha kīg itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən rəhn-kapəlat tahmen e rəha etəmim. ⁸ Noanulat kaifəməh tahmen e noanu pətan, kən nəluilət tasilə tahmen e nəlui laion. ⁹ Nuwiligilat tol məmə kəmotəlpin manikiləhalat e nat kit rəha nəluəɡīnən, kəmol e iaen, kən nawin nīməlməlilət tatuwa tahmen e hos tepət koatiuw kat mīn moatuwīn e nəluəɡīnən.

¹⁰ Nīpikilat tatus itəm kətahmə taprəkis-in aɡīn welau itəhəi. Ilat koatos nəsanənən e nīpikilat o nolən nahməən kəm netəmim o məwīg faif.

¹¹ Ilat, rəhalat kit əh-ikīn etəm-iasol, in iərəməərə rəha nīpəg asol itəm teiuaiu aɡīn. E nəghatən

---

* **9:5:** Nəghatən Kris ətuatip təməsənən nahməən rəha nīpiki welau itəhəi. In təmən nahməən rəha “skopion,” nat kit tahmen e iəmik nərik, məto rəhan nəme nəluin ne rəhan nahməən tərət maprəkis-in nəme nahməən rəha nīpiki welau ne nahməən rəha nəme timar.

rəha netəm Isrel, katən nərgin mə Apaton, kən e nəghatən Kris, kətaun-in məmə Apolion, nıpətin u lərakin.

¹² !Awe! Nəratən aupən tinol namnun, məto awe, awe, nəratən kəiu mın əh-ikin okəpanueia.

¹³ Kən əmun, nagelo itəm tatol sikis lan təmahıl rəhan təwi. Kən eməto nəwian kit təmisi-pən əpəh e niki rəhnıpat olta u,† ilat kuwıt, kəmol e iaen u kol tatıpit-ıpit, kən tatətul aupən e nıganəmti Uhgın. ¹⁴ Kən nəwian əh təmən-ıpən kəm nagelo itəm tatol sikis lan u tatıləs təwi, məmə, “İkis nagelo mın un ilat kuwıt itəm kəməlis ilat kəmki-pən əpəh e nəhau asol İufretes.” ¹⁵ Tol nəhlan, təmikis ilat. Nagelo mın əh, ilat kuwıt, kəməlin ilat kotətul matıp u-roiu o aua ətuatıp u, ne nian ətuatıp u, ne məwıg ətuatıp u, ne nup ətuatıp u, məmə okotohamnu netəmim rəha nətueintən nəwtain kitiəh, motapəs kəiu. ¹⁶ Kən eməto nampa rəha mopael mın rəhalat, itəm kotasuə e hos, kən ilat rafın tuhanrıit-milian netəmim.

¹⁷ Kən e napılaiirən rəhak, eməplan hos mın əh ne netəm kotasuə elat kotol nulan. Rəhalat iaen itəm tatəfətain manikiləhalat, in tasiə tahmen e nigəm, mol pılu wır, kənu mauıəh. Rəhn-kapə hos mın u, kotahmen e rəhn-kapə laion mın, kən nigəm ne nəpienən rat‡ ne nəhaniəm katəhalisi-pən e nıpəgnoalat.

¹⁸ Kən nəratən asol miləhal u itəm kəməhaliet e nıpəgnoalat, iləhal kəməhalohamnu netəmim e nətueintən nəwtain kitiəh, kapəs əm nəwtain

---

† **9:13:** Olta u, in tepıl kit tatətul əpəh e Nımə Rəha Uhgın, kən katol sakrifais mın ikin. Rəhnıpat mın əpəh e kona mın. ‡ **9:17:** Nəpienən rat əh, in tahmen e nəpienən rəha iohe.

kəiu. ¹⁹ Nəsanənən rəha hos mın əh, tatisi-pən e nıpəgnoalat, ne nıpıkilat, məto-inun nıpıkilat tahmen e sinek, itəm rəhn-kapə tətətig e malnıpıkin. Kən hos mın əh, koatus mın netəmim e malnıpıkilat.

²⁰ Kən netəm mın u, nəratən miləhal əh kəməsohamnuən ilat, ilat kəməsotəuhlinən nətəligən rəhalat e natımnat mın itəm ilat koatol. Kəməsotapəsən nəfakən kəm iərmis mın ne narmı nat mın itəm kəmol e iaen u kol tatıpit-ıpit, ne silfa, ne pıronsŞ ne kəpiel, ne nig. İlat u narmı nat əm, itəm kəsotəplanən nat, ne məsotətoən nat, ne məsotaliwəkən. ²¹ Kən ilat kəməsotəuhlinən nətəligən rəhalat o nohamnuən itəm, nəmıkən nərik, nolən klefa, nolən masig, nıtəpən iərman ne pətan, ne nakləhəən.

10

Nagelo itəm təmos naoa əkəku

¹ Kən əmun ekəplan nagelo kit mın nahgin tepət tatisi-pər e nego e neai. Tatuwin e malnapuə tahmen e rəhan napən, kən mırαι-mırαι tıtəlau e rəhn-kapə. Kən in təhag-əhag mıtasiə, tahmen e mit, kən nelkin tahmen e pos asol mil u kətiauəp e nigəm. ² In tatos naoa əkəku kit itəm kinurapık rəkis tatəməhl-pən e nelmın. In təməf-ıpən nelkin matıp e nıtəhəi kən məf-ıpən nelkin mol e nəptən, ³ kən in təmagət əfəməh, nakəto nəwian tahmen e laion. Nian təmagət əfəməh, kən kaluəluə təmatıperəh mau sepin, matuhalpin. ⁴ Kən nian kaluəluə təmatıperəh

---

Ş 9:20: Pırons, in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

mau sepin matuhalpın rəhan nəghatən, kən nikik natəht məmə oekəte rəkis nəghatən itəm in tatən. Məto enəto nəwian kit tətisi-pər e nego e neai matən məmə, “Əhluaig-in nəghatən u itəm kaluəluə tatən, sətə rəkisən.”

⁵ Kən əmun, nagelo apon itəm eməplan aupən tatətul-pən e nitəhəi ne nəptən, tiləs-ipər nelmin matip, matəhu-pər e nego e neai, ⁶ kən matos noanawil e etəm tətətig lilin, etəm təmol nego e neai ne natimnat rafin itəm koatətig lan, ne nətueintən ne natimnat rafin itəm kotətig lan, ne nitəhəi ne natimnat rafin itəm kotətig lan, kən məmə, “!Uhgın otəsəsağın minən! ⁷ Məto nian nagelo itəm tatol sepin lan otahl rəhan təwi, kən nalpəkəuən anion rəha Uhgın itəm tətəhluaig-in, in otuwa mol nıpahrienən lan u-roiu. In otiet-arəpa tahmen əm mə in təmən-iarəp aupən kəm rəhan iolwək min u, ien min rəhan.”

⁸ Kən əmun, ekəto min nəwian əh təmisi-pən e nego e neai, matən-ipa min kəm io məmə, “Uwin, miləs naoa kəmurapik əh itəm tətəməhl-pən e nelmi nagelo itəm tatətul-pən e nitəhəi ne nəptən.”

⁹ Kən əmun, ekuwin mətapəh o nagelo məmə otos-ipa naoa əkəku kəm io. In tən-ipa kəm io məmə, “Os mun. Nat u otərəkin nərperəm, məto nian onakun, tətəhen tahmen e sukapak.” ¹⁰ Kən əmun ekiləs-irəkis e nelmi nagelo, kən mun mərge. Emun məto tətəhen tətəhen, tahmen e sukapak, məto nian emərge, təmərəkin nərpiək, nərpiək təmərət lan. ¹¹ Kən kəmən-ipa kəm io məmə, “Ik onakəkəike mən-iarəp min nəghatən itəm Uhgın otos-ipinə kəm ik u, o netəmim nuwigilat pisin pisin min, ne netəm e kantri pisin pisin min, ne

netəm koatən nəghatən pisin pisin min, ne kig min.”

11

Etənim mil itəm kəmuətul-arəp o Iesu

¹ Kən əmun kəmos-ipa nuwig kit rəha nosən mak e nat, kən kən-ipa kəm io, məmə, “Uwın, mos mak e Nimə Rəha Uhgın, ne olta, kənu mafın rafın netəm koatəfak əh imə. ² Sosən mak e iat, məto natos əm mak e nimə. Sosən mak lan məto-inun kinos-ipən rəkis iat əh kəm İaihlua min. İlat okoteguafəl-eguafəl rəhak taon asim motuwın motuwın motos məwig ilat foti-tu.* ³ Kən io ekos-ipən nəsanənən kəm rəhak etənim mil itəm katuətul-arəp ron io. Kən okətios əm nəmkapın, muatətul-arəp o nəniarəpən rəhak nəghatən min o nian wan-taosən tu hanrit sikiste.” ⁴ İlau u, nokət nig olif mil, ne nat katahtu-pər lait lan mil, itəm katuətul aupən e İərəməmə rəha nətueintən. ⁵ Okəmə suah kit tətalkut o nərəkinən ilau, kən nəmnamın nigəm otisi-pən e nohlilau, kən mus rəhalau tikimır min. Etənim itəm tolkeike nərəkinən ilau, in otəkəike mımis nəhlan. ⁶ Suah mil u, ilau kətios nəsanənən o nahtosig-inən napuə məmə nuhuən otəsəfikən nian ilau okatuəghat matuən-iarəp nəghatən min rəha Uhgın. Kən ilau matios min nəsanənən məmə okuəuhlin nəhau min kotuwa nita, kənu miatun min nərəkinən netənim rəha nətueintən e nərətən pisin pisin min itəm ilau kioalkeike məmə okioal.

---

* **11:2:** Məwig foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen min e nian wan-taosən-tu-hanrit-sikiste (1,260).

7 Kənu nian ilau kinuatətul-arəp rəkis, kinuən rəkis natimnat rafın, kən nat megəh† itəm otər e nıpəg teiuaiu agin, mərioah moh ilau, mol win elau mohamnu ilau. 8 Nıpətilau otatəməhl əpəh e suatip rəha taon asol əh, ikin əh kəməht-ipən min rəhalau İərəmərə e nig kəməluau‡ ikin, kəməuhlin nərgin, məmə Sotom o Ijip, tatəpsen-pən nolən rat ikin əh. 9 Kən netəmim nuwigilat pisin pisin min, netəmim e noanol rafın, ne netəmim e nəghatən min rafın, ne kantri min rafın, okoatarəp e nıpətilau, motos nian apiəpiə kisil, kən haf, kən kəməsotegəhan-inən nitənimən ilau. 10 Kən netəmim rafın rəha nətueintən okotol lafet, motagien, kən moatos-ipən natimnat kəm ilat min, motagien məto-inun ien mil itəm kəmatioal pik nəratən kəm ilat, kiniamis. 11 Məto uarisig e nian apiəpiə kisil ne haf tinuwın rəkis, kən Uhgın təmos-ipən nehagən e nıpətilau kən ilau kəmuətul e nelkilau. Kən netəmim rafın itəm kəmotəplan ilau, niganməpilat təmasiəp, narmilat tikə. 12 Kən ilat kəmotəto nəwian asol kit təmisi-pər e nego e neai, matən-ipən kəm ilau məmə, “Uər mueia ikin-u.” Kən malnapuə təmiləs ilau mər muwın e neai. Kən rəhalau tikimır min kəmotətul motalkəlik olau.

13 Kən e nian ətuatip əh, namig asol kit təmərəkin rum kitih e taon əh, mapəs əm rum nain. Namig təmohamnu netəmim ilat rafın sepın-taosen, kən netəmim rafın itəm kəməsotimisən, kəmotəgin motasiəp, kən motən nıpahrienən məmə Uhgın e nego e neai, tatos nepətən.

---

† 11:7: Dan 7 ‡ 11:8: “Ikin əh kəməht-ipən min İərəmərə e nig kəməluau,” tatəghat-in Jerusalem.

14 !Awe! Nəratən asol itəm tatol nampa tu lan, t̄inol namnun. Məto, nəratən itəm tatol k̄isil lan otəsuwəhən tuwa.

Nagelo itəm tatol sepin lan təmahl təwi

15 Nagelo itəm tatol sepin lan təmahl rəhan təwi, kən əmun nəwian asol m̄in kəmotisi-pən e nego e neai motən məmə,

“Rəhatat İərəməərə ne rəhan Kristo, ilau k̄inatuərəməərəŞ e nətueintən rafin agin, kən nəərəməərən rəhan, otətatig lilin.”

16 Kən netəm-iasol itəm kəmos nəwiətən m̄in ilat tuente-fo, itəm koatəpələh-pər e rəhalat jea m̄in aupən e niganəmti Uhḡin, ilat kəmotisin nulilat, moteiuaiu, n̄ipinəgilat taru nisip, kən moatəfak kəm Uhḡin, 17 motəmə,

“İakoatən tagkiu kəm ik, İərəməərə Uhḡin Nahgim Tepət P̄ik Agin, etəm un ik nətətig un itəm nətətig roiu, kən nəmətatig aupən, məto-inu ik nəmos rəham nəsanənən asol, kən m̄inətuoun matərəməərə.

18 “Kantri m̄in, kotautu p̄ik, məto ik rəham neməha asol t̄inuwa.

Nian t̄inuwa o nakilən netəm kəmotim̄is.

Kən onakətou ien m̄in u ilat rəham iolwək m̄in, kən mətou m̄in netəmim rəham, ne netəm koatisiai-in ik, ilat rafin, nat əpnəpin okəmə ilat koatos nepətən asol o nepətən əkəku.

Kən nian u rəham, o nərək̄inən netəm itəm koatərək̄in netəmim e nətueintən.”

19 Nian kəmerəh e Nimə Rəha Uhḡin əpəh ilis e neai, kən kəməplan Bokis rəha Nəniək̄isən Rəha

---

Ş 11:15: Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə, “Rəhatat İərəməərə ne rəhan Kristo, in t̄inatərəməərə,” tatəgətun-pən məmə Tata Uhḡin ne rəhan Kristo, ilau kitiah əm.

Nasituən* tatəpələh əpəh imə. Kən təmatipit mıtasiə, kən kaluəluə təmatatiperəh, kən eməto nagətən asol mın, kən təmatamig, kən ais təmısaspa.

12

Pətan ne ialkita kəgin

¹ Kən nəmtətin asol kit təmıet e neai, muha-pıspis lak. Pətan kit təmuwin e mıtgar tahmen e rəhan napən, kən təməpələh məf-ipər nelkin e məwig, kən matəfauin hat rəha nısiailən kit, kəmöl-pən məhau tuelef lan. ² In tətəsək əfəməh, tatəto nahməən məto-inun in təpək-əpək kən otəsuwəhən temək. ³ Kən əmun nəmtətin kit mın təmıet mın əpəh ilis e neai, itəm tatuha-pıspis lak. Inəh, ialkita kəgin kit, tasiə, tahmen e nigəm, rəhn-kapə təmısim-ısim ilat sepın, kən rəhnıpat ilat ten, kən kəməfauin-pən hat rəha kig asol aɡın ilat sepın e rəhn-kapə mın. ⁴ Nıpikin tatoh-irəkis məhau mın əpəh ilis e neai, matəmki-əhau-pa ilat nəwtain kitiah e nətueintən, məpəs nəwtain kəiu. Kən e nian əh, ialkita un təmuwa mətul aupən e pətan u itəm otəsuwəhən temək, məmə okəmə nətin tınaiir un, kən in ton.* ⁵ Pətan əh təmiləs nətin iərman, itəm in otərəməərə e kantri mın rafın, kənu nəmtətin rəha nərəmərəən rəhan tahmen e nəlnal kit kəmöl e iaen. Məto Uhgın təmeuw rəkis suakəku u o ialkita, mıləs-ipər ilis e rəhan jea, məmə otərəməərə. ⁶ Pətan un, təmagım-pən əpəh ikin taruən-aruən ikin, itəm Uhgın təmol əpen-əpenə lan məmə otətətig ikin,

* **11:19:** Bokis rəha Nəniəkisən Rəha Nasituən u, in “Ark of the Covenant.” Eks 25:10-22. * **12:4:** Mat 2:13-14

kən katehm, kətoarus-pən nian wan-taosen-tu-hanrit-sikiste tinuwa minuwın rəkis.†

7 Kən əmun, nəluaginən kit tinətul əpəh e nego e neai. Mikael‡ ne rəhan nagelo mın, kınəatəmou ilat ialkita, kən ialkita ne rəhan nagelo mın kınəatoh mın ilat. 8 Məto ialkita, nahgin tikə, təsahmenən. Kən əmun, Mikael ne kınətol win elat, kən kəmahl-iarəp ilat əpəh e nego e neai. 9 Kəmotiləs ialkita asol un, motəra kin-iəhau e nətueintən. Kən inu, in sinek nuwəh ilouin aupən, § katən mə İərmis, o Setan, itəm təmeiuə-in nətueintən rafin agın. Kəmərakin-iarəp in,* tuwa e nətueintən, ilat rafin nagelo mın rəhan.

10 Kən əmun eməto nəwian asol kit əpəh ilis e nego e neai. Təmə,
 “!Roiu əh, Uhgın rəhatat in tinosmegəh itat!
 !Roiu əh in tınol-arəp məmə in tatos nəsanənən,
 kən roiu əh, in tınatərəməyə!
 Kən roiu əh, Kristo rəhan təmol məmə in tatos mın
 nəsanənən ne nepətən e natimnat mın rafin.
 Tol nəhlan məto-inu roiu əh, kınəra kin-iəhau Setan e nıganəmti Uhgın. Setan u, itəm tatətu-pən-ətu-pən nat e piətət mın lapın ne lenian, mən-iarəp nıpəgnəmtin mın rəhan matətu-pən elat e nıganəmti Uhgın.

11 Kən piətət mın kəmotəmou ilat mın,
 kən motol win rəkis lan e nəsanənən rəha nita Nəti Sipsip,

---

† 12:6: Məwig foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen mın e nian wan-taosan-tu-hanrit-sikiste (1,260).

‡ 12:7: Dan 10:13,21; 12:1 § 12:9: Jen 3:1 * 12:9: Jen 3:14-15; Luk 10:17-18; Jon 12:30-31; Kol 2:15

motatig motol win min lan e nətul əskasikən o nən-iarəpən nəghatən rəha Nəti Sipsip.

Motol win min lan məto-inu nıkilat təməsəht pıken nəmegəhən rəhalat,

məto kəmotətul matip əm məmə okotimis.

¹² !Nego e neai, ne itəmat u notatig ikin, otagian məto-inu kinəra kin-iarəp ialkita!

!Məto awe, kəsi o nətueintən ne nıtəhəi,

məto-inu Setan təmeiuaiu minə ron ik!

In, neməha təmol pık,

məto-inun in titun məmə nian rəhan təkuəkir əm.”

¹³ Nian ialkita asol u, təməplan məmə kinəra kin-iarəp in tuwin e nətueintən, in tınatitəp pətan u itəm təmiləs nətın iərman. ¹⁴ Kən kəmos-ipən nıməlməli malikim kəiu kəm pətan u, məmə in otos miwig lan muwin əpəh ikin kəmol əpen-əpenə rəkis ikin taruən-aruən ikin. Ikin əh, otətatig ikin, kən in titagim o sinek, kən katehm wir in o taem kitəh, ne taem kəiu min, ne taem haf. ¹⁵ Kən sinek u, təmeoa tahmen e naruəh asol kit, məmə otəu-təlimin pətan u miləs magim. ¹⁶ Məto nisip təmasitu e pətan u. Nisip təmoag kən mərge rafin nəhau itəm ialkita təmeoa-in e nıpəgnoan. ¹⁷ Kən əmun, ialkita un, neməha təmol təmol o pətan u, kən in tagim muwin məmə otəluagin ilat rəhan min neen noanol, ilat u itəm koatol nəwia Uhgın, kən moatətul əskasik o nən-iarəpən məmə ilat netənim rəha Iesu Kristo. ¹⁸ Kən in təmətul əpəh e nıməkləkil itəhəi.

13

Nat megəh itəm təməhap nıtəhəi mər

¹ Kənu eməplan nat megəh asol kit təməhap nıtəhəi mər. Rəhnıpat ten, rəhn-kapə təmisim ilat

sepın, kəməfauin-pən hat mın rəha kig asol agin e rəhnıpat mın. Kən kəməte-pən nərgin itəm tətəu-iərmis-in Uhgın e rəhn-kapə mın. ² Nat megəh un eməplan, tahmen e wisi kəgin kit u, lepet, məto nelkın mın kotahmen e nat megəh kit u, peə. Kən nıpəgnoan tahmen e laion. Kən ialkita u, təmos-ıpən rəhan nəsanənən ne rəhan nərəmərən ne nepətən asol kəm nat megəh u.

³ Rəhn-kapə nat megəh u kit, nat kit təmol, kən nəkəplan məmə tınatol pap o nımısən, məto tınəwır mın. Kən əmun, netəmim rafın e nətueintən narmılat təmiwig pik ron, kən moatuarisig-in nat megəh un. ⁴ Kən ilat rafın kəmotəfak kəm ialkita, məto-inu təmos-ıpən nepətən rəhan kəm nat megəh u. Kən ilat kəmotəfak mın kəm nat megəh u, kən motəmə, “?Pah in tahmen e nat megəh u? ?Pah titun nohən?”

⁵ Kən kəmegəhan-in nat megəh u, məmə in otəghat ausit, mau-iərmis-in Uhgın. Kən kəmegəhan-in-pən nepətən kəm in, məmə titun nolən nat naka in tolkeike o məwig foti-tu.* ⁶ Kən in təmən nəghatən rat tepət e Uhgın, ne nərgin,† ne netəmim itəm kotatig e nego e neai,‡ ilat u, rəhan nıməfak. ⁷ Kəmos-ıpən mın nəsanənən kəm in, məmə otəluagin ilat netəmim rəha Uhgın, kən mol win elat. Kən kəmos-ıpən mın nepətən kəm in o nərəmərən e netəmim e noanol mın rafın, ne netəmim nuwigilat pısın pısın mın, ne netəmim e nəghatən mın rafın, ne kantri mın rafın.

---

* **13:5:** Məwig foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen mın e nian wan-taosan-tu-hanrit-sikiste (1,260).
 † **13:6:** Dan 8:10-11 ‡ **13:6:** Efes 2:6

⁸ Netəmim rafin rəha nətueintən, okotəfak kəm nat megəh u, inəh, netəmim rafin itəm kəməsətəən nərgilat e Naoa rəha Nəmegəhən, nian nətueintən təmatikə əh. Naoa u, in naoa rəha Nəti Sipsip itəm kəməhamnu.

⁹ Etəm matəlgin tatig, in otəkəike mətəlig-in wir.

¹⁰ Okəmə suah kit otuwın e kalapus, pəs in otuwın əm.

Okəmə okətamnu suah kit e nisa, pəs okətamnu əm in e nisa.

Nəghatən u, nıpətın u məmə netəmim rəha Uhgın okotəkəike motol tiku, kən motahatətə əm e Uhgın.

Nat megəh itəm təməhap nisip mər

¹¹ Kən əmun, eməplan mın nat megəh kit mın itəm təməhap nisip mər. Rəhnıpat kəiu tahmen e nəti sipsip kit, məto tatəghat, nəwian tahmen e ialkita kit. ¹² Nat megəh itəm rəhn-kapə sepın, tatos-ıpən rafin rəhan nepətən kəm in, kən nian nat megəh itəm rəhnıpat kəiu tətətig ilau nat megəh rəhn-kapə sepın, in tatol nəwian. Kən nat megəh itəm rəhnıpat kəiu tətəkəike kəm netəmim rafin e nətueintən, məmə ilat okotəfak kəm nat megəh itəm təmaupən, itəm rəhn-kapə kit tinatol pap o nımısən məto tinəwir mın. ¹³ Kən nat megəh u itəm rəhnıpat kəiu, tatol nəmtətin asol mın ne nat pıspis mın tepət, matig mol mın nigəm tatisi-pər e neai, matuwa e nətueintən, matol e nıganəmti netəmim.

¹⁴ Uhgın təmegəhan-in-pən nəsanənən kəm nat megəh u itəm rəhnıpat kəiu, məmə titun nolən nəmtətin mın nian tətətig ilau nat megəh rəhn-kapə ilat sepın. Kən in təmateıuə-in netəmim rəha nətueintən e nəmtətin mın əh in təmol, kən mən-ıpən kəm ilat məmə okotəkəike motətə narmin

itəm kasgəwın nat megəh rəhn-kapə sepın, nat megəh u, itəm kəmaru pap rəhn-kapə e nisa, məto tatəmegəh. ¹⁵ Kən Uhgın təmegəhan-in-pən nəsanənən kəm nat megəh itəm rəhnıpat kəiu, məmə otehag-pən e narmın itəm kəmasgəwın e nig, pəs təghat. Kən narmın itəm kasgəwın e nig un, təməghat, mən əskasik məmə okəike kohamnu netəmim rafın itəm kəsotəfakən kəm in. ¹⁶ Kən in təmatəkəike kəm netəmim rafın məmə okotos mak kit rəhan e nelmilat matıp o e nıpınəgilat. Netəmim rafın ağın kotəkəike motos, ilat u, netəmiasol mın, ne netəm əpnapın əm, netəm rəhalat nautə tepət, ne netəm rəhalat nautə tikə, slef mın, ne netəm sənəmə slef mın, məmə okotos mak kit rəhan e nelmilat matıp o e nıpınəgilat. ¹⁷ Okəmə etəm təsosən mak u, təruru nosən nəmti nat kit, ne nosalım-inən, mətoarus in təkəike mos mak rəhan. Mak un, in nərgi nat megəh itəm rəhn-kapə ilat sepın, o nampa itəm tatəpsen-pən nərgin.

¹⁸ O nat u, onakəkəike mos nenatigən tepət o nıtunən nampa rəha nat megəh u. Kən okəmə ik nakenatig təhmen, kən nəkitun nənən nıpətın. Kən nampa u, in sikis-hanrıit-sikiste-sikis, kən in tatəpsen-pən etəmim kit.

14

Nəti Sipsip ne netəmim wan-hanrıit-foti-fo-taosan

¹ Kən əmun, ekətag-pən əpəh aupən-in io məplan Nəti Sipsip tatətul-pər əpəh e Nıtot Saeon, kən wan-hanrıit-foti-fo-taosan netəmim koatətul ilat mın. Kən kəməte-pən nərgi Nəti Sipsip ne rəhan Tata e nıpınəgilat. ² Kən ekəto nat kit əpəh ilis

e nego e neai tətəgət, nəwian tahmen e nitəhəi tatem nonahluəluə, kən mahmen mīn e kaluəluə titatiperəh, kən ekəto tahmen mīn e nəwia hap* tərət, netəmim koatoh. ³ Kən ilat koatan napuən wi kit əpəh aupən e jea rəha kig, ne nat koatəmegəh kuwit, ne netəm-iasol itəm kəmos nəwiətən mīn. Suah kit təsitunən napuən əh, netəm mīn əm un ilat wan-hanrit-foti-fo-taosan itəm Uhgīn təmos-nəmtin ilat, † mos-irəkis ilat e nətueintən. Netəm mīn əm un ilat əh, ilat kotitun nanən napuən əh. ⁴ Netəm mīn u ilat u, itəm kəmotehm wīr rəhalat nəmegəhən, məmə namkimik tikə elat, kən ilat kəməsotitən pətan, ilat netəm wi. ‡ İlat koatuarisigin Nəti Sipsip u, moatuwin ikīn mīn rafin itəm in tatuwin ikīn. Uhgīn tinos-nəmtin rəkis netəm mīn əh. İlat rəha Uhgīn əm, ne Nəti Sipsip u. İlat kotahmen e nagwənən itəm kəməfak-in wi əm e nasumən, itəm katos-ipən kəm Uhgīn ne Nəti Sipsip. ⁵ İlat kəsoteiuən nian kit ne, kən nat əkəku kitəh ne tikə məmə tatol ilat kotamkimik e niğanəmti Uhgīn.

Nagelo kisil

⁶ Kən əmun ekatig məplan mīn nagelo kit mīn, tatiwig əpəh ilis e magoagəp. In tatən-iarəp namnusən təwīr itəm tətətig tətətig namnun tikə§ kəm netəmim rəha nətueintən, e kantri mīn rafin, e noanol mīn rafin, ne nəghatən mīn rafin, ne

---

* **14:2:** Hap mīn un, nat katoh elat o nanən napuən, tahmen e kitar. † **14:3:** 1 Pita 1:19 ‡ **14:4:** 2 Kor 11:2; Nol Əpən 21:9 § **14:6:** Katəghat-in Namnusən Təwīr məmə namnun tikə məto-inun in tatəghat-in nalpəkauən lilin mīn rəha Uhgīn, kən məto-inun in tatən nīpahrienən nian rafin.

netəmim nuwigilat tol pisin pisin min. ⁷ In tatən əfəmäh məmə, “Otəgin motisiai-in Uhgın, kən motən nıpahrienən e rəhan nepətən, məto-inun nian ətuatıp rəhan tınuwa, o nos-ıpənən nalpınən kəm netəmim. Otəfak kəm in, etəm təmol nego e neai, ne nətueintən, ne nıtəhəi, ne nəmti nəhau min.”

⁸ Kən nagelo kit min, itəm tatol nampa tu lan, tatətəu-pən matən məmə, “! Papilon təməme! ! Papilon təməme! ! Papilon Əsanən Nahgin Təpət təməme, meiuaiu! In tahmen e pətan e suatıp itəm təmiuw-pa nəman e kantri min rafın kotuwa motənim wain ilat min. Wain u nımın, inun, nıtəpən nalmələn min, məkəike kəm netəmim məmə koatol nolən rat ilat min. Kən nian nəman kotənim wain u, ilat koatiuw-pa neməha rəha Uhgın olat.”

⁹ Kən nagelo kit min, itəm tatol kışıl lan, taturisig-in ilau, kən matən əfəmäh məmə, “Okəmə suah kit təfak kəm nat megəh rəhn-kapə ilat sepın, ne narmin itəm kəmasgəwın e nig, kən matos rəhan mak e nıpınəgin o nelmin, ¹⁰ kən in təike mənim min wain u inu, in neməha rəha Uhgın. Wain u inu, kəməsəgələkləkən e nəhau. In otəto nahməən e nigəm ne noanəwiwə itəm tatuəp oki-aus in əpəh e nıganəmti nagelo asim min ne Nəti Sipsip. ¹¹ Kən nəhaniəm rəha nigəm itəm tatus ilat matol nahməən kəm ilat u, in tatər nian rafın, namnun tıkə. Netəm min un itəm kotəfak kəm nat megəh rəhn-kapə ilat sepın ne narmin itəm kəmasgəwın e nig, kən motos mak rəha nərgın, ilat okəsotamegən e nərauiəgən ne lapın.” ¹² Nəghatən u, nıpətın u məmə netəmim rəha Uhgın itəm

koatətəu-pən nəwia Uhgın, kən moatahatətə e Iesu, ilat kotəkəike motətul əskasik.

¹³ Kən əmun eməto nəwian kit təmisi-pər e nego e neai matən məmə, “Əte rəkis nat u: roiu ne matuwın, netəmim rəha İərəməyə, məto okəmə okotimis, ilat okotatig e nəwırən pahrien.”

Kən Narmın Rəha Uhgın təmə, “!Əwəh! İlat okotameg e rəhalat wək, məto-inu okotos noa rəhalat wək mın.”

Nəulək-inən netəmim e nətueintən

¹⁴ Emətag-pən mın əpəh əupən-in io məplan malnapuə kit tərüən, kən suah kit tatəpələh-pər e malnapuə un. Suah un, tahmen e Nəti Etəmim. In tatəfauin kraun kit, inu hat rəha kig, kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kən matiləs naip eko kit itəm tasilə. ¹⁵ Kən əmun nagelo kit mın təmisi-pən əpəh e Nımə Rəha Uhgın muwa, kən maun-in əfəməh suah u, tatəpələh-pər e malnapuə məmə, “Os rəham naip eko mos muwın məulək, məto-inu nian rəha nəuləkən tinuwa, kən nagwənən əpəh e nətueintən tinimətə.” ¹⁶ Kən əmun suah u itəm tatəpələh-pər e malnapuə, təmurin-ego-in nətueintən e rəhan naip eko, kən məulək-in netəmim e nətueintən, tahmen e nagwənən itəm tinimətə o nosən.

¹⁷ Kən nagelo kit mın təmiet e Nımə Rəha Uhgın əpəh e nego e neai. In tatiləs mın rəhan kit naip eko itəm tasilə. ¹⁸ Nagelo kit mın, itəm tatos nepətən rəha nigəm e olta, təmisi-pən əpəh e olta, kən maun-in əfəməh nagelo itəm tatiləs naip eko məmə, “Ləs rəham naip eko un, muwın e nətueintən, kən məte rəkis netəmim itəm kotahmen e noa krep marəg u tipilpil mın, əpəh e nəukətın. Nətueintən tahmen e nəukətın.” ¹⁹⁻²⁰ Tol nəhlan, nagelo un

təmoahin rəhan naip eko, tuwın e nətueintən, kən mətə rəkis netəm mın un itəm kotahmen e noa krep itəm tınəmarəg rəkis. Kən in təmərakin-pən ilat kotuwın ikin asol əh itəm kateguarin-eguarin noa krep mın ikin, məmə nahuilat otaiəh. İkin əh, in ihluə e taon, Uhgın tatos-iarəp rəhan neməha, kən matol nalpınən ikin kəm netəmim. Kən kateguarin-eguarin netəm mın u, kən nitalat itəm titaiəh mətaiu ikin əh, in tahmen e nəhau asol kit nəfəməhən rəhan tahmen e tri hanrıt kilomita, kən lokamnım lokamnım. Okəmə hos kit tiwig-pən ikin, nita titun nərən mek nohlin.*

15

Netəmim rəha Uhgın kəmotənwıwi in

¹ Ekətag-pən əpəh e nego e neai məplan mın nəmtətin kit mın itəm tatuha-pispis lak. Nagelo ilat sepın koatos namnu nalpınən mın, ilat sepın. Nalpınən mın əh, ilat koatol neməha apiəpiə rəha Uhgın tol namnun lan. ² Kən əmun, eməplan nat kit tahmen e nitəhəi, mətə kəmol e klas ne nigəm pıləh-pıləh, kən netəmim neen koatətul e nıkalkal nitəhəi u, ilat un netəm kəmotəmou ilat nat megəh rəhn-kapə sepın ne narmın itəm kəmasgəwın e nig, kən kotol wın elau, ne nampa itəm tatətul o nərgin. Kən Uhgın təmos-ipən hap* mın kəm ilat, ³ kən koatoh, motan napuən rəha Nəti Sipsip ne Moses u, iolwək rəha Uhgın, koatan məmə, “İərəmərə Uhgın Nahgim Təpət Pık Agın Rəham nolən asol mın kotatuha-pispis etimat.

* **14:19-20:** Aes 63:1-6 * **15:2:** Hap mın un, nat katoh elat o nanən napuən, tahmen e kitar.

!Kig lilin, nolən mın rəham kotətuatip pahrien!

⁴?Pah otəsaginən ik, İərəmərə?†

?Kən pah otəsos-ipənən nənwiwiən o nərgəm?

Məto-inu ik pisin əm nakasim.

Netəmim e kantri mın rafin okotuwa

kən motəfak e niganəmtim,

məto-inun nəmol-arəpa rəham nolən ətuatip mın.”

⁵ Kəmotan rəkis napuən u, emətag-pər e nego e neai, məplan kəmerəh-pən İkin Uhgın Tətətig İkin, inu, Nimə Tapolən rəha Uhgın. ⁶ Nagelo ilat sepın kəmotiet e İkin Uhgın Tətətig İkin, koatos nalpınən mın ilat sepın. İlat kotuwın e napən wir u, linen, itəm tatipit-ipit, kən kəməlis manikiləhalat e kətəut itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit. ⁷ Kən əmun, nat koatəmegəh un ilat kuwit kit təmos-ipən pesin mın itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, ilat sepın, kəm nagelo mın u sepın. Pesin mın u, kotərioah e neməha rəha Uhgın u, itəm tətətig lilin. ⁸ Kən nəhaniəm təmirəfin İkin Uhgın Tətətig İkin, nəhaniəm-in nepətən əhag-əhag rəha Uhgın ne nəsanənən rəhan, kən okol suah kit təsuwınən əh imə e İkin Uhgın Tətətig İkin mətoarus nalpınən mın ilat sepın itəm nagelo sepın koatəmik, okotol namnun.

16

Pesin ilat sepın, kəmotərioah e neməha rəha Uhgın

¹ Kən əmun, eməto nəwian kit təmagət əfəməh əpəh e İkin Uhgın Tətətig İkin, matən-ipən kəm nagelo mın u sepın məmə, “Otuwın, motəhtəg-iarəp e nətueintən pesin ilat sepın itəm kəmotərioah e

† 15:4: Jer 10:7; Sam 86:9-10

neməha rəha Uhgın.” ² Nagelo itəm tətaupən, təmuwin məhtəg-iarəp pesin rəhan e nəptən. Kən əmun, netəmim itəm koatos mak rəha nat megəh rəhn-kapə ilat sepın, kən moatəfak kəm narmin itəm kəmasgəwin e nig, niməgəm təmirəfin nıpətılat.

³ Kən nagelo nampa tu, təməhtəg-iarəp rəhan pesin əpəh itəhəi. Kən nıtəhəi təmol nıta lan, təhmen e nıta etəm təmimis. Kən nat itəhəi min rafin kəmotimis.

⁴ Kən nagelo nampa tri, təməhtəg-iarəpən rəhan pesin e nəmti nəhau min ne nəlugi nəhau min, kən ilau kueia mioal nıta elau. ⁵ Kən əmun eməto nagelo itəm tərəmərə e nəhau min təmə,

“Ik pisin əm ik Uhgın, nakətuatıp,
ik un itəm nəkətətig kən nəmətatig,
kən tətəuatıp əm məmə onəköl nalpınən kəm ilat nəhlan.

⁶ Rəhalat atıp əm,
məto-inun ilat kəmotiu nıta rəham netəmim min
ne ien min,
kən ik nakos-ipən nıta nımilat məmə okotənim.”

⁷ Kən ekəto min olta tətəgət əfəməh məmə,
“!Əwəh! İərəmərə Uhgın Nahgın Tepət Pık Agın,
rəham nəghatən nəmuəh netəmim lan, in
tətəuatıp agın, kən nıpahrienən.”

⁸ Kən əmun, nagelo nampa fo, təhtəg-iarəpən rəhan pesin e mıtgar, kən kəmos-ipən nəsanənən kəm mıt məmə otəhg netəmim təhmen e nigəm.

⁹ Kən nəgəpanən təmus ilat, kən kotau-iərmis-in nərgi Uhgın, itəm in tətərəmərə e nalpınən min u, məto ilat kotapəs nəuhlinən nətəligən rəhalat, kən motisiai-in rəhan nepətən.

¹⁰ Кән nagelo nampa faif tähtäg-iarəpən rəhan pesin əpəh nat megəh tatəramərə ikin, kən əmun, ikin min rafin in tatəramərə ikin in təmapinəp. Кән netənim koatəto nahməən, moatus namilat motoatip-oatip. ¹¹ Кән ilat motau-iərmis-in Uhgın əpəh e nego e neai o nahməən min ne niməgəm min rəhalat, mətəto ilat kəməsotəuhlinən nətəligən rəhalat o nat itəm kəmotol.

¹² Кән nagelo nampa sikis, təməhtäg-rəkis rəhan pesin əpəh e nəhau asol, nərgin u, İufretes, kən əmun nəhau təmamir mol suatip rəha kig min kotaliwək lan moatisi-pah. ¹³ Кән əmun, ekəplan min narmin rat kisil kəhalahmen e pirok. Kit təmiet e nipəgnoa ialkita, kit tiet e nipəgnoa nat megəh rəhn-kapə ilat sepın, kən kit tiet e nipəgnoa ien eiueiuə.* ¹⁴ İləhal narmi iərmis min, itəm koatol nəmtətin min, kən iləhal kəhaliet mətəhaluwın o kig min e nətueintən rafin, məhaluəfimın ilat məmə okotəluagin e Nian Asol rəha Uhgın Nahgin Tepət Pık Agın.

¹⁵ Кән İesu təmən məmə, “!Ətag-pa-tu! !Iatuwa tahmen e iakləh! Etənim itəm təsapılən mətair, məsapəgən rəhan natimnat o napılən məmə in otəsaipiəpiəpən kən maulis ron, in otatig e nəwırən pahrien.”

¹⁶ Кән ilat kəmotargətain rafin kig min əpəh ikin kit, katən e nəghatən rəha netəm İsrəl, məmə, “Amaketon.”

¹⁷ Кән namnun nagelo itəm in nampa sepın, təməhtäg-rəkis-pən rəhan pesin əpəh e nimagoagəp, kən əmun əpəh e İkin Uhgın Tətatig

* **16:13:** “İen eiueiuə” u, in nat megəh itəm təməhap nisip mər, rəhnipət kəiu, itəm təməghat-in e Nol Өпөн 13:11-18.

İkin, nəwian asol kit tisi-pən əpəh e jea rəha kig məmə, “!Tinol namnun!”¹⁸ Kən əmun təmatipit, kəməto nagətən asol, kən kaluəluə təmatiperəh-atiperəh, kən namig asol təməloal e nəptən. Namig u, in iahgin iahgin, kəsəplanən namig kit iahgin tol nəhlan nian kit.¹⁹ Kən taon asol təməhap məsin kisil, kən taon min e kantri min rafin kəmotisas motol nat tükə elat. Uhgın, nikin təməht nolən rat min rəha Papilon Asol, kən tos-ipən panikin itəm tərtoah e wain e neməha rəhan, təməkəike kəm in məmə otənim rafin agın.²⁰ Nəptən əlkələh min rafin kəmahin rəkis ilat, kotükə, ne nitot min, kisəplan minən kit.²¹ Ais u itəm tahmen e kəpiel asol koatisi-pən e malnapuə, kəmotisas-pən e netəmim. Ais u, kitiəh əm tahmen e fite kilo, kən netəmim kəmotau-iərmis-in Uhgın o nahl-ipa-mən ais itəm təmatisas-pən elat, məto-inu nalpınən u in tərət tərət agın.

17

Pətan ionəhan tərət agın

¹ Kən əmun, nagelo sepın min u kit itəm kəmoatəmik pesin ilat sepın, təmuwa mən-ipa kəm io məmə, “Wa-tu, pəs ekəgətun kəm ik nalpınən rəha pətan ionəhan* tərət agın, itəm tatəpələh-pən e nəhau tepət.² Pətan əh, kig min rəha nətueintən ilat kəmoatit, kən netəmim rəha nətueintən ilat kəmoatənim nimin wain, moatapıs ilat min kən moatit.”

³ Kən nəsanənən rəha Narmın Rəha Uhgın təmol kəm io, kən nagelo təmit-irəkis io ekian əpəh

---

* **17:1:** Pətan ionəhan, nipətin pətan rəha suatip.

ikin taruən-aruən ikin. Kən ikin əh, eməplan pətan un tətəsüə-pər e məntaa nat megəh asiə kit. Kəməte-pən nərig mın itəm tatən rat Uhgın, tirəfin nıpətın, kən rəhn-kapə təmisim ilat sepın, kənu rəhnıpat ten. ⁴ Pətan un, tatuwın e napən itəm tol nəguı-naris ne tasiə, in təmol malə-malə e nıpətın, tətənin noanat ne iarig, itəm kəmol e iaen u kol tatıpıt-ıpıt, ne kəpiel itəm nəmtın tiəkis, ne nat kit təwir pık u, perel.† Kən in tatos panıkin kit e nelmın, itəm kəmol e iaen u kol tatıpıt-ıpıt, kən tərıoah e nat tərət mın, itəm kotamkımik agın e nıganəmti Uhgın, kən ilat un, noa nolən rat rəhan. ⁵ Kən inəh e nıpinəgin, kəməte-pən nərig kit əh-ikin, itəm nıpətın tətəhluaig u, tatən məmə,

ТАОН ƏsanƏN NAHGİN TEPƏT U PAPILON.

IN İTİ NİPİTAN İONƏHAN MİN RAFİN.

KƏN IN NƏUKƏTİ NOLƏN NAT KOTAMKİMİK AGİN MİN.
⁶ Kən ekəplan məmə pətan u, in tınapıs e nıta netəmim mın rəha Uhgın, nıta netəm kəmotətul-arəp o nən-ıarəpən İesu.

Nıan eməplan, kən narmək təmiwig təmiwig.
⁷ Kən əmun nagelo təmən-ıpa kəm io məmə, “? Narməm tatiwig nulan o naka? İo ekuhapık e nəghatən anıon e pətan u ne nat megəh itəm tətəsüə-pər lan, itəm rəhn-kapə təmisim ilat sepın kən rəhnıpat ten. ⁸ Nat megəh itəm nəməplan, təmətatig, kən təsatigən roiu, kən otəsüwəhən otər e nıpəg asol itəm teıuıu agın, kən tınətaiu matuwın məmə Uhgın otərəkin.

“Kən netəmim rəha netueıntən itəm kəməsətəən nərgilat e naoa rəha nəmegəhən, ilat, narmilat otıwig pık nıan okotəplan nat megəh u, məto-inu

† 17:4: Perel u, in kəpiel wir əpəh e niki iarou.

aupən in təmatəmegəh, məto təsatigən roiu, məto in otiet-arəpa mın.

⁹ “Etəmim otəkəike mos nenatigən o nitunən nıpəti nəghatən u. Rəhn-kapə nat megəh u, ilat sepın, koatəpsen-pən nitot mın itəm pətan əh tatəpələh-pər elat.[†] ¹⁰ Koatəpsen-pən mın kig ilat sepın. Kig faif ilat kinotiet rəkis, kitiəh tatəmegəh roiu, kən kit mın təsuwamən əh. Məto nian tuwa, in otəkəike mətatig o nian təkuəkır əm. ¹¹ Nat megəh u itəm təmətatig, kən roiu in təsatigən, in mın in kig kit, itəm tatol nampa eit lan, məto in mın in kig kit rəha kig mın u ilat sepın, kən tinətaiu matuwın məmə Uhgın otərəkın.

¹² “Rəhnıpat ilat ten itəm nəməplan ilat, koatəpsen-pən kig ilat ten, itəm ilat kəsotosən əh nərəməərən rəhalat. Məto ilat okəpanotos nepətən məmə ilat kig mın, motərəməərə ilat nat megəh, məto o nian təkuəkır əm. ¹³ Nətəligən rəhalat kitiəh əm o nos-ipənən rəhalat nəsanənən ne nepətən kəm nat megəh. ¹⁴ İlat okotəluagin ilat Nəti Sipsip, məto Nəti Sipsip otol win elat, məto-inu Nəti Sipsip in İərəməərə rəha İərəməərə mın, ne Kig rəha kig mın. Kən in otuwa ilat mın netəm mın u, təmıtəpun ilat, kən ilat koatətul əskasık e rəhalat nahatətəən.”

¹⁵ Kən əmun, nagelo tən-ıpa mın kəm io məmə, “Nəhau mın u nəməplan, itəm pətan ionəhan tatəpələh-pər lan, tatəpsen-pən netəmim nuwigılat tol pısın pısın, nımanın netəmim, kantri mın, ne nəghatən pısın pısın mın. ¹⁶ Nat megəh ne rəhnıpat ilat ten itəm nəməplan, ilat okotətəhau pətan ionəhan u. Kən ilat okotərəkın in, motol nat

[†] **17:9:** Netəmim tepət nıkilat təht məmə nat u tatəghat-in Rom, in kəmiləkın-pər e nitot ilat sepın.

ruən lan, taiu piəpiə. Ilat okotun noanuwəhgin kən motan-ətip nıpətin e nigəm. ¹⁷ Okotol nəhlan, məto-inu Uhgın təmələhəu-pən nat u e nıkilat, məmə okotol nətəligən rəhan, kən mol nıkilat kitiəh əm o nos-ipənən rəhalat nəsanənən kəm nat megəh, məmə in otərəməərə, mətoarus nəghatən rəha Uhgın tuwa mol nıpahrienən.

¹⁸ “Pətan əh natəplan, in taon nahgin tepət itəm tatərəməərə e kig mın rəha nətueintən.”

18

Papilon təməme

¹ Uarisig e natımnat mın u, eməplan nagelo kit mın təmisi-pər e neai. In tatos nepətən asol, kən in tətasiəgəpin rafin nətueintən e rəhan nəhag-əhagən. ² Təməmərıt əfəməh e nəwian kit itəm iahgin, məmə,

“!Təməme! !Papilon Əsanən Nahgin Tepət təməme! İərmis mın kınotuwa kətatiğ ikin.

In noanıpirasig rəha narmin rat mın.

In noanıpirasig rəha mənig rat mın, kəsonən, itəm kotamkimik e nıganəmti Uhgın.

³ Məto-inun kantri mın rafin kınotapıs e nımın wain u, nıtəpən nalmələn, moatit in.

Kig mın rəha nətueintən kəmoatit mın,

kən netəm koatol-salim-in natımnat mın e nətueintən,

rəhalat nautə nepət rəkis e rəhan nolən itəm tətəumis o natımnat rəhan.”

⁴ Kən əmun eməto nəwian kit mın e nego e neai təmə,

“Otiet rəkis lan, rəhak netənim,

məmə rəhan nolən rat otəsİLəs pikənən itəmat,

kən itəmat onəsotosən rəhan kit nalpınən,
⁵ mətə-inun in təmərgətəin rəhan nolən rat tər
 iuəhkır əm tatek neai,
 mol Uhgın təsaluınən rəhan nolən rat mın.

⁶ Otalpın nıtai nat tahmen itəm in təmol kəm
 rəham netəmim.

Otos-ipən rəhan nətouən mau kəiu.

Otiuw rəkis nımın wain itəm in tarıp məskasik,
 rəhan nəsanənən tepət maprəkis-in itəm un itəm in
 təmatos-ipən kəm ilat.

⁷ Pətan un, təmatos-ipər atıp in, matətə təwir e
 nautə rəhan,

mətə roiu əh, os-ipən nətouən rəhan e nahməən ne
 nasəkən,

mətə-inu tatəghat ausit e nikin matən məmə, ‘Io
 kwın kit. İkin-u iatəpələh, matərəməərə.
 Sənəmə io nəutahlımıs. Okol esasəkən nian
 kit.’

⁸ O nausitən u rəhan, rəhan nalpınən mın otıləs in
 o nian kitiəh əm.

In otatımıs, matətə tərət, mətasək.

Kən in otatig e nian iəkis o nosən nagwənən,

kən nigəm otus in,

mətə-inun İərəməərə Uhgın un, nahgin tepət,
 in tatos-ipən rəhan nalpınən.”

⁹ “Kən nian kig mın rəha nətueintən itəm
 kəmoatit kən moatos kələh nautə mın rəhan,
 kotəplan nəhaniəm e nigəm itəm tatus, kən ilat
 okotasək, motətə tərət ron. ¹⁰ Rəhan nahməən
 otol ilat kotəgin, kən motətul-pən əm isəu moatən
 məmə,

‘!Kəsi! Kəsi o taon asol!

!Awe, Papilon, taon itəm təmatəsanən pik! Məto roiu agin-əh huə, kəmau kitiəh əm lan, in tinatos rəhan nalpinən!’

¹¹ “Netəmim koatol-salim-in natimnat e nətueintən, ilat min okotasək motasək o pətan u, məto-inu etəmim kit min tikə o nosən nəmtin rəhalat natimnat. ¹² Suah kit min otəsos-nəmtinən iaen u kol tatipit-ipit, ne silpa, ne kəpiel wir min ne perel* rəhalat, kən suah kit otəsos-nəmtin minən napən wir u linen, ne napən u itəm tol nəgui-naris ne napən wir u silik, ne napən u itəm tasiə tasiə, itəm nəmtilat tiəkis agin. Etəmim otikə o nos-nəmtinən nig pisin pisin min itəm koatəpien wir, ne natimnat min itəm katol e nəlui eləfen, ne nig min itəm nəmtətin tiəkis agin, ne piron,† ne iaen, ne kəpiel wir kit u, mapil. ¹³ Etəmim otikə o nos-nəmtinən nat nəmiəwilat tatəpien wir min, inu sinamon, ne senta, ne insens, ne frankinsens, ne fomat u mir. Netəmim otikə o nos-nəmtinən wain ne oel ne flaoa ne wit rəhalat. Kən etəmim otikə min o nos-nəmtinən kau min ne sipsip ne hos ne kat, ne slef min rəhalat, inu netəmim.

¹⁴ “Kən netəm rəha nol-salim-inən natimnat min, ilat okotasək pik, nikilat tahmə. Ilat okotən məmə, ‘Noa wək asol min rəham itəm ik rəham nətəligən təmuwin pik lan, kən nəmatol, ilat kinotagim kapəs ik. Rəham nautə min ne malə-malə min rəham kinotagim, okol nəsos minən ilat.’ ¹⁵ Netəm koatol-salim-in natimnat min rəhalat kəm pətan u, moatos nautə asol min lan, ilat kotətul-pən

* **18:12:** Perel u, in kəpiel wir əpəh e niki iarou. † **18:12:** Piron in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

isəu ron, motasiəp o rəhan nahməən. İlat nīkilat otahmə kən kotasək motasək əfəmäh, ¹⁶ motəmә,

“!Awe, kəsi! Taon əsanən itəm təmuwin e natimnat wir min u linen, itəm tol nəguinaris ne tasiə ne, kən matol malə-malə e nīpətīn tətəanin noanat ne iarig, itəm kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, ne kəpiel min nəmtin tiəkis, ne nat wir min u perel ne.

¹⁷ Məto roiu aɡin-əh huə, kəmau kitiah əm lam, kəmərəkin rafin nautə asol min rəhan.’

“Kən əmun netəm koatiləs nego min rafin, netəm koataliwək e nego, ne kīru min rəha nego, ne netənim rafin itəm koatos məni rəhalat o natigən e nərpī nītəhəi, ilat okotətul-pən isəu ron. ¹⁸ Nian kotəplan nəhaniəm lan tatuəp, kən ilat okotəmә, ‘!Kəsehman taon kit təsanən tahmen e taon asol u!’ ¹⁹ Kən ilat okotatip rəhalat-kapə e nīmoulul, tatəpsen-pən məmə nīkilat titahmə, kən motasək pik məmə,

“!Awe, kəsi! !Taon asol u itəm netənim rafin itəm koatos nego min itəhəi ilat rəhalat nautə təməpət e rəham natimnat!

Məto roiu aɡin-əh huə, kəmau kitiah əm lam, kəmərəkin aɡin ik.’

²⁰ “!Məto itəmat e nego e neai, itəmat netənim rəha Uhgīn, ne aposol min ne ien min,

itəmat nīkitəmat təike magien,

məto-inu Uhgīn təmətu rəkis neim otəmat mələhəu-pən o pətan u!”

²¹ Kən əmun, nagelo əsanən kit təmiləs kəpiel asol kit, matipin-pən e nahgin rafin əpəh itəhəi, kən məmə,

“Kəmərakin-pən nəhlan Papilon Əsanən Nahgin
Tepət əpəh itəhəi.

Kən okol in təsətul mīnən.

²² Kən okol kəsəto mīnən nəwiali hap† mīn ne
napuən mīn, ne nəwiali nahlən nau ne təwi
u ikin-u.

Etəmim rəha nalpəkau wīrən e natimnat otikə ikin-
u,

kən okisəto mīnən natərkərikən rəha kəpiel mīn
itəm kotalkin wit katol flaoa lan.

²³ Nəhag-əhagən rəha lait mīn okol kəsotasə
mīnən,

kən okol kəsəto mīnən nəwia pətan ne iərman
itəm kətioal nəniəkisən rəhalau e nian rəha
marit,

məto-inu aupən, netəm koatol-salim-in natimnat
rəham,

ilat koatol win e nətueintən rafin,

kən ik natagwən asim netəmim e kantri pisin pisin
mīn məmə kotuwa o rəham nərəmərəən, e
nolə masig rəham.

²⁴ “Taon asol u Papilon in təmos nalpīnən

məto-inun kəmatiu nita ien mīn ne netəmim mīn
rəha Uhgīn ikin mīn rafin e nətueintən.

Nipahrienən, nita netəmim rafin itəm
kəmoħamnu ilat,

in tətətig e taon asol u.”

19

Netəmim ilis e nego e neai kəmotənwiwi Uhgīn

---

† 18:22: Hap un, nat katoh lan o nanən napuən, tahmen e kitar.

¹ Uarisig e nəghatən rəha nagelo əh, ekəto nəwiali nat kit tahmen e netəmim tepət tepət kotagət əfəməh əpəh e nego e neai, moatən məmə,

“!Pəs kotənwiwi İərəməərə!

!In Uhgın u, təmosmegəh kitat!

Nepətən əhag-əhag ne nəsanənən in rəhan pisin əm,

² məto-inu nakilən rəhan in tətuatıp pahrien.

Rəhan nəghatən tinuəh rəkis pətan ionəhan u, itəm təmit əpnarın netəmim,

kən tinətəlpin nita rəhan iolwək min.”

³ Kən kəmotagət əfəməh min motəmə,

“!Pəs kotənwiwi İərəməərə Uhgın! Nəhaniəm e nigəm itəm tatus pətan u, tatər tatər nannun tikə.”

⁴ Netəm-iasol itəm kəmotəwiətən min ilat tuentefo, ne nat koatəmegəh ilat kuwit, kəmotisin nullilat kəm Uhgın. İlat kəmotəiuaiu, nıpınəgilat taru nisip, motəfak kəm in, itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəməərə. Kən ilat motəmə,

“!Əwəh! !Pəs Kotənwiwi İərəməərə!”

Marit rəha Nəti Sipsip

⁵ Kən əmun, nəwian kit təmisi-pən əpəh e jea rəha kig, matən məmə,

“!Otənwiwi Uhgın rəhatat!

!İtəmat rəhan iolwək min rafın, otənwiwi in!

!İtəmat u, noatisiai-in, moatəgin Uhgın, otənwiwi in!

!Nat əpnarın okəmə itəmat noatos nepətən asol min, o netəm əpnarın əm, məto otənwiwi Uhgın!”

⁶ Kən əmun eməto nəwia nat kit tahmen e netəmim tepət koatagət, kən mahmen min e

nitəhəi tatem nonahluəluə, ne kaluəluə titatiperəh-
atiperəh motəmə,

“!Pəs kotənwīwi İərəmərə!

Məto-inun İərəmərə Uhgın rəhatat, Nahgin Təpət
Pik Agin, in tınatərəmə.

⁷ Pəs nikitat tərīoah e nagienən,

kən motən nīpahrienən e rəhan nepətən,

məto-inu tīnuwa e nian ətuatip rəha marit rəha
Nəti Sipsip.

Kən rəhan pətan tatətul matip matəsahgin əm.

⁸ Kən Uhgın təmos-ipən napən wīr kəm in, məmə
otuwīn lan.

Napən wīr u linen, tatipit-ipit, məruən.”

(Napən wīr u linen, tatəpsen-pən nolən ətuatip
rəha netəmim rəha Uhgın.)

⁹ Kənu nagelo u, tən-īpa kəm io məmə, “Əte rəkis
natimnat mīn u. ‘Netəm mīn un itəm kəmaun-in
ilat məmə okotuwīn e nagwənən rəha marit rəha
Nəti Sipsip, ilat okotatig e nəwīrən pahrien.’” Kən
matig mən mīn məmə,

“Nəghatən mīn u, ilat nəghatən pahrien rəha
Uhgın.” ¹⁰ Təmən nəhlan, kən emisin nulik

e nelkīn, meiuaiu, nīpīnəgək taru nisip, məmə
əkəfak kəm in. Məto in tən-īpa kəm io məmə, “!
Əsəfakən kəm io! Kilau mīn ik iolwək mil əm,
kitat pīam mīn itəm ilat kotətul əskasik o nən-
iarəpən namnusən təwīr rəha İesu. Əfak kəm Uhgın
əm, məto-inu nətul-arəpən rəha İesu, in nəukətin
nəghatən mīn rəha ien mīn.”

Etəm təmasuə-pər e hos kəruən

¹¹ Kən əmun ekəplan nego e neai təmerəh, kən
məplan hos kəruən kit. Etəm tətasuə-pər lan,
nərgin un, “Etəm Kitun Nahatətə Əskasikən Lan,

kən in Nipahrienən.” In tatəmou, kən matos-
ipən nalpınən kəm netəmim e nolən itəm tətuatip
əm. ¹² Niganəmtin tahmen e nəmnamın nigəm,
kən kəməfauin-pən hat tepət tepət e rəhn-kapə, hat
mın u, ilat hat mın rəha kig asol agin. Kəməte-
pən nərgin kit lan, məto suah kit təsitunən nərgin
əh, in pisin əm titun. ¹³ In tatuwin e napən kit
itəm kəmeer e nita,* kən nərgin un, Nəghatən
Rəha Uhgın.† ¹⁴ Kən mopael mın rəha nego e
neai koatuarisig-in. Ilat rafin koatəpələh-pər e hos
kəruən mın, kən moatuwin e napən wir u, linen,
təruən məwir. ¹⁵ Suah un, rəhan kit əh-ikin naip
itəm tətisi-pən e nipəgnoan.‡ Kən in otətamnu
netəmim e kantri mın e naip əh. “In otərəməmə
elat, kən nəmtətin rəha nepətən u, in nəlnal itəm
kəmol e iaen.”§ In otol təskasik agin kəm ilat,
tahmen əm mə katol e noa kirep mın itəm netəmim
kəmoteguarin-eguarin məmə nahuin otaiəh kən
kol wain lan. Nolən əh inəh, Uhgın Nahgin Tepət
Pik Agin tatol-arəp rəhan neməha pik. ¹⁶ Kəməte-
pən nərgin e rəhan napən, ne nuwaan, məmə,

KIG RƏHA KIG MİN // NĒ IƏRƏMƏRƏ RƏHA IƏRƏMƏRƏ
MİN*

¹⁷ Kən əmun ekətag-pən məplan nagelo kit
tatətul-pən e mığar, in tətəsək əfəməh matən-
ipən kəm mənig mın itəm koatiwig əpəh e
magoagəp, məmə, “Otuwa, motargətain itəmat
mın o nagwənən asol rəha Uhgın, ¹⁸ məmə itəmat
onəkoton noanuwəhgi kig mın, ne netəm-iasol

* **19:13:** Aes 63:1-6 † **19:13:** Jon 1:1,14 ‡ **19:15:** Aes 49:2;

Hip 4:12; Nol Əpən 1:16; 2:12 § **19:15:** Sam 2:9 * **19:16:** 1
Tim 6:15; Nol Əpən 17:14

rəha mopael mın, ne netəm nahgilat tepət, ne hos mın, ne netəm koatasuə-pər elat, ne noanuwəhgi netəmim rafın, netəm sənəmə slef, ne slef mın, netəm koatos nepətən asol mın, ne netəm əpnarın əm.”

¹⁹ Kən əmun, ekatig məplan mın nat megəh əpələ in, ne kig mın rəha nətueintən ne rəhalat mopael mın. İlat kəmotargətəin ilat mın məmə okotəluagin ilat etəm titasuə e hos kəruən, ne rəhan mopael mın. ²⁰ Məto kəmotaskəlim nat megəh əh, ne ien eiuə-eiuə itəm təmatol nəmtətin pispis mın nian təmətatig ilau nat megəh. In təmatol nəmtətin mın əh, o neiuə-inən netəm mın u itəm koatos mak rəha nat megəh, kən motəfak kəm narmin itəm kəmasgəwin e nig. Kəmotərakın-pən ilau kərən kətuəmegəh əm, əpəh e nıpəgnoa nəmnamın nigəm asol itəm təgəpan matuəp matəpien. ²¹ Etəm titatasuə e hos kəruən, təmohamnu kig mın ne mopael mın rafın e naip rəha nəluaginən itəm tətisi-pən e nıpəgnoan kən mənig mın rafın kəmoton nıpətəilat, moton, nərpəilat tasis wir.

20

Kristo təmuwa mol Kig kən məramərə e netəmim mətoarus-pən nup wan-təosen

¹ Kən əmun, eməplan nagelo kit tətisi-pər e nego e neai, tatos ki rəha nıpəg asol itəm teiuaiu agın,* ne sen asol kit. ² Kən in təmaskəlim ialkita asol u, sinek nuwəh ilouin aupən, in İərmis, o Setan,

---

* **20:1:** Nol Əpən 1:18

kən məlis ətain o nup wan-taosən. ³ Təmərakin-pən in e nıpəg asol itəm teiuaiu aɡin, kən mah-tosiɡ-in tiəkis, məmə in otəseiuə-in minən netəmim rəha kantri min mətoarus-pən nup wan-taosən tol namnun. Nup wan-taosən otol namnun un, okəike kerəh min lan o nian əkuəkir min əm.

⁴ Kən əmun, eməplan jea rəha kig min neen, kən netəmim itəm koatəpələh-pər elat. Uhgın təmos-ipən nepətən kəm ilat məmə ilat okotakil netəmim. Kən ekəplan min netəmim itəm kəmətatip nentoulat məto-inu kəmotətul-arəp o nən-iarəpən namnusən təwir rəha Iesu ne nəghatən rəha Uhgın. İlat kəməsotəfakən kəm nat megəh ne narmin itəm kəmasgəwin e nig, kən məsotosən rəhan mak e nıpınəgilat ne nelmilat. Kən roiu ilat kəmətəmegəh min, kən motərəməərə ilat Kristo o nup wan-taosən. ⁵ Nat əh, in naiir-paminən e nimisən itəm otaupən. Məto netəm min u neen min itəm kəmotimis rəkis, ilat kəmosot mak rəha nat megəh ilouin, kəməsotəmegəh minən mətoarus nup wan-taosən tol namnun. ⁶ Netəm min un, itəm kəmaupən kos ilat e naiir-paminən e nimisən, ilat okotatig e nəwirən pahrien, məto-inu ilat netəm asim min rəha Uhgın. İlat okəsotuwinən e noanəmnamin nigəm asol, məto ilat okotuwa motol pris min rəha Uhgın ne rəha Kristo, kən ilat okotərəməərə ilat min e nup wan-taosən.

Uhgın təmol nalpınən kəm Setan

⁷ Nian nup wan-taosən tınol namnun, okahl-iarəp min Setan e nıpəg asol. ⁸ Kən in otuwın əpəh o netəmim e kona kuwit rəha nətueintən, itəm katən

məmə Kok ne Makok,† məmə oteiuə-in ilat, kən mos rafin ilat margətain ilat o nəluaginən. Ilat rafin otepət otepət, nampa rəhalat in tahmen e niməkləkil əpəh e nikali itəhəi. ⁹ Ilat kəmotaliwək motuw'in isəu isəu min motirəfin nətueintən. Kən ilat kəmotətul kitəlau-in ikin netəmim rəha Uhg'in okotatig ikin, ne taon asol u itəm Uhg'in tolkeike pik.‡ Məto nigəm kit təmiş-pər e nego e neai, muwa mus ilat. ¹⁰ Kən kəmərakin-pən İərmis itəm təmatos-ipən os-ipən kəm ilat, kəmərakin-pən əpəh e noanəmnamin nigəm asol itəm tatəpien. İkin əh, kəmərakin-pən rəkis nat megəh ne ien eiueiuə. İləhal okətəhaləto nahməən lili e nərauiəgən ne lapin, namnun tikə.

Namnun nakilən

¹¹ Kən əmun ekəplan min jea asol kit, təruan. Kən kig tatəpələh-pər lan. Nətueintən ne neai kəmuagim o niganəmtin, miakə agin.

¹² Kən əmun ekəplan netəm kəmotimis, netəm koatos nepətən asol, ne netəm əpnəpin əm. Ilat rafin kotətul aupən e jea rəha kig u, kən kameg naoa min.§ Kən kameg min naoa kit, inu naoa rəha nəmegəhən. Okehm nakilən rəha netəm kəmotimis e naoa min u, kən kinatakil ilat kitiəh kitiəh o nat ilat kəmotol. ¹³ Nərp'i nitəhəi təməhlman netəm kəmotimis itəhəi, kən Nimişən ne Noanpən kəmuəhlman min ilat, ilat kinotiet rəkis elau, kən kinatakil ilat kitiəh kitiəh o nat ilat kəmotol. ¹⁴ Kən kəmiləs Nimişən ne

---

† **20:8:** Esik 38:2,9,15 ‡ **20:9:** “Taon u, itəm Uhg'in tolkeike pik,” in tatəghat-in Jerusalem. § **20:12:** Natimnat rafin itəm netəmim kəmotol, kəməte rəkis e naoa min u.

Noanpən, kərakin-pən ilau e noanəmnamin nigəm asol. Noanəmnamin nigəm asol u, in nımısən mau kəiu. ¹⁵ Okəmə kəsehmən nərgi suah kit e naoa rəha nəmegəhən, kən okərakin-pən in e noanəmnamin nigəm asol.

21

Jerusalem wi

¹ Kən əmun eməplan neai wi ne nətueintən wi, məto-inu neai oas ne nətueintən oas kınıakə. Kən nıtəhəi təmikə mın. ² Kən əmun ekəplan taon asim rəha Uhgın, inun Jerusalem wi, tətisi-pər o Uhgın e nego e neai mateiuaiu-pa. Kəmöl malə-malə lan tahmen e pətan itəm kəmöl malə-malə kəm in məmə otuwın mehm rəhan iərman mioal marit. ³ Kən əmun ekəto nəwian asol kit təmisi-pən əpəh e jea rəha kig matən məmə, “!Əplan-tu! Roiu əh, Uhgın tınol latuənu rəhan ilat netəmim. In otətətig ilat mın, kən ilat okotuwa rəhan mın netəmim. Kən Uhgın ətuatip in otətətig olat, kən in rəhalat Uhgın. ⁴ In otafəl rəkis rafin nahui nəmtilat. Nımısən ne nasəkən ne nahməən mın okotikə. Natımnat nuwəh mın u, ilat kınotuwin rəkis, okol kəsotuwa mınən.”

⁵ Kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, təmə, “İatəuhlin natımnat mın rafin kotuwa motuwıwi.” Kən məmə, “Əte rəkis natımnat mın u, məto-inu nəghatən mın u, kıtun nəgileən elat məmə nıpahrienən.”

⁶ Kən matig mən-ıpa mın kəm io məmə, “Kınol

namnun natimnat rafin. Io Nəukətın ne Namnun.*
 Io nətuounən, kən io iatol namnun lan. Netəmim
 itəm koatoaoa, io ekos-ipən nəhau kəm ilat, itəm
 okotənim məsotos-nəmtinən. Kən inun, nəmti
 nəhau itəm tatər matos-ipən nəmegəhən lilin.†
 7 Etəmim itəm otatətul-iəkis mol win e nəluaginən
 rəhan, io ekos-ipən natimnat itəm emən-iəkis rəkis
 kəm in. Io ekuwa rəhan Uhgın, kən in otuwa nətik.
 8 Məto netəm koatəgin itəm, məsotətul əskasikən
 e rəhalat nahatətəən, ilat kotəmkimik, kən moa-
 tohamnu itəm, koatit anion əm ilat mın, moatol
 klefa, moatəmik nərik, motəfak kəm narmı nat
 mın, ne ieiueiuə mın rafin, iməlat ətuatip un in
 noanəmnəmın nigəm asol, tatəpien ikın. Nat u, in
 nampa tu nimisən.”

9 Kən əmun, nagelo əupən u kit tatəghat kəm io.
 In nagelo sepın mın u kit itəm kəmoatəmik pesin
 ilat sepın itəm kotərioah e namnu nalpınən ilat
 sepın itəm Uhgın otol kəm netəmim. In təmuwa
 mən-ipa kəm io məmə, “Wa-tu, pəs iakəgətun pətan
 rəha Nəti Sipsip kəm ik, itəm okioal marit ilau
 mın.” 10 Kən nəsanənən rəha Narmın Rəha Uhgın
 təmol kəm io, əmun nagelo tit-irəkis io ekian əpəh
 e nitot asol kit, nitot un, in ilis u ilis. Kən in təgətun
 kəm io Taon Asim rəha Uhgın u, Jerusalem wi,
 itəm təmisi-pər o Uhgın əpəh ilis e nego e neai.
 11 In təhag-əhag e nepətən rəha Uhgın. Tatipit-ipit
 tahmen e kəpiel wir kit u tiaspa, itəm talien mə
 kilas. 12 Rəhan fenis təfəməh mər ilis, mitalau e

---

* **21:6:** Nəghatən ətuatip u rəha Iesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa
 un, in leta tatətul əupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka
 un, in leta itəm tatol namnun lan, tahmen e A ne Z e Inglis. † **21:6:**
 Aes 55:1-2; Jon 4:10; 6:35; 7:37-39

taon, ket lan ilat tuelef. Nagelo mın tuelef koatətul o ket mın u. Kəməte-pən nərği noanol rəha nenəti Isrel ilat tuelef e ket mın u. ¹³ Kən kəməte-pən nərgiləhal kisiil e nıkalın pah ikin, kisiil mın e nıkalın pəhap ikin, kisiil e nıkalın pis ikin, kən kisiil e nıkalın par ikin. ¹⁴ Nəukəti fenis e taon u kəmotətul-pər e kəpiel asol ilat tuelef. Kənu kəməte-rəkis-pən nərği tuelef aposol rəha Nəti Sipsip e kəpiel mın u.

¹⁵ Nagelo itəm tatəghat kəm io, in tatos nat kit kəmöl e iaen u kol tatipit-ipit, o nosən mak rəha taon əh, ne ket mın ne fenis rəhan. ¹⁶ Taon u, kona lan kuwit. Mak rəha nıkalın mın rafin kotahmen-ahmen əm. Taon əh kaifəməh, kən mak rəha nıkalın mın rafin ne nəfəməhən rəhan ilat rafin tu taosen tu-hanrit-tuente kilomita. ¹⁷ Fenis u, tipik-ıpik, mak rəhan tahmen e sikiste-faef mita. Nagelo əh, təmos mak lan e nolən rəha netəmim, itəm ilat koatos mak mihin e nat. ¹⁸ Fenis u, kəmöl e kəpiel wır u tiaspa, kən kəmöl taon e iaen u kol tatipit-ipit, in əm in əm. Kən kol u in təwır, in talien mə kılas. ¹⁹ Kəpiel mın itəm kəmiləkin nəukəti fenis lan, kəmöl malə-malə elat e kəpiel wır mın. Kəmotəupən motəlin-pən kəpiel wır mın u tiaspa, kən nampa tu lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır mın u safaiia, kən nampa tri lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır mın u akat, kən nampa fo lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır mın u emeral. ²⁰ Nampa faif lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u onikis, kən nampa sikis lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u kanilian, kən nampa sepın lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u krisolait, kən nampa eit lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u malakait, nampa nain lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u topas. Kən nampa ten lan,

kəmotəlin-pən kəpiel wır u kalsetoni, kən nampa lepin lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u takuoēs, kən nampa tuelef lan, kəmotəlin-pən kəpiel wır u ametis. ²¹ Ket asol mın u rəha fenis, kəmol e tuelef perel. Kəmol ket kitiəh kitieh e perel[†] kitiəh kitiəh. Kən suatıp mın əpəh imə e taon u, kəmol e iaen u kol tatıpit-ıpit in əm in əm, talien wır, tahmen e kilas.

²² İkin əh, eməsəplanən nimə kit okatəfak ikin kəm Uhgın, məto-inu Uhgın əm, itəm Nahgin Tepət Pık Agın, ne Nəti Sipsip, ilau nimə rəha nəfakən. ²³ Kən ikin əh, nikitəm təsuwəhən mitgar ne məwig, məto-inu nepətən əhag-əhag rəha Uhgın in tətasiəgəpın rafın taon u, kənu Nəti Sipsip un, in lait rəhan. § ²⁴ Kən kantri mın e nətueintən okotaliwək e nəhag-əhagən rəhan, kən iərəmərə mın rəha nətueintən okotuwa, kən motos rəhalat nautə wır mın, motuwa e nisiiian motələhəu e taon u. ²⁵ Kisahtosig-inən rəhan ket mın nian kit, məto-inu nian lapın tikə ikin əh. ²⁶ Netəmim e kantri pisin pisin mın e nətueintən, okotos nautə wır mın rəhalat, ilat okotəmik motuwa o nisiiian, motələhəu e taon u. ²⁷ Məto natımnat mın itəm kotamkimik e niganəmti Uhgın, ne netəmim itəm koatol nat itəm tol naulisən, ne netəm koateiuə, netəm mın u okol ilat kəsotuwinən imə e taon asol u. Netəm mın əm un itəm kəməte-rəkis-pən nərgilat e naoa rəha nəmegəhən itəm Nəti Sipsip tatos, ilat əm un kotıtun nuwinən imə.

22

Nəhau megəh

[†] **21:21:** Perel u, in kəpiel wır əpəh e niki iarou. § **21:23:** Aes 60:19

¹ Kən nian nagelo təməgətun rəkis taon wi kəm io, kən təməgətun mın nəhau megəh kəm io itəm tətaiu. In talien talien tahmen e kilas. Tatisi-pən əpəh e jea rəha Uhgın ne Nəti Sipsip, ² maiu matuwın matiləs nəlugi suatip asol rəha taon u. Nig rəha nəmegəhən tatətul u e nıkal-kalı nəhau u, in tatoe mau tuelef e nup mın rafın, e məwıg mın rafın. Kən netəmim e kantri mın rafın koatol nımalın o nol-wırən nımisən. ³ Nat tıkə ağın ikın əh itəm təike mos nalpınən rəha Uhgın. Kən jea rəha Uhgın ne Nəti Sipsip in əh-ikın əh, katuərəməərə ikın. Kən rəhan iolwək mın okotəfak kəm in. ⁴ İlat okotəplan nıganəmtin,* kən okəte-pən nərgın e nıpınəgılat. ⁵ Nian lapın otıkə. Nıkilat otəsəhtən lait kit o nasiepənən lan, kən nıkilat otəsəhtən mın nəhag-əhagən rəha mıtgar, məto-inu İərəməərə Uhgın in lait rəhalat. İlat okotərəməərə lılın, nımun tıkə.

⁶ Kən nagelo tən-ıpa kəm io məmə, “Nəghatən mın u inu, kitun nagileən elat məmə nıpahrienən. İərəməərə Uhgın təmən-ıpən kəm rəhan ien mın aupən natımnat mın itəm okəpanotuwa, kən in təmahl-ıpən rəhan nagelo məmə otəgətun kəm rəhan iolwək mın natımnat mın itəm otəsuwəhən təike muwa.”

⁷ Kən əmun, İesu tən-ıpa kəm io məmə, “!Otətəlig-tu! !Otəsuwəhən ekiet-arəpınə! Netəm mın u itəm kəmotaskəlım nəghatən itəm Uhgın təmən-ıarəp aupən e naoa u, ilat okotatig e nəwırən pahrien.”

⁸ İo Jon, io u eməto kən məplan natımnat mın u. Kən nian eməto kən məplan rəkis ilat, kən emısın nulık e nelkı nagelo itəm təmit io muwın

---

* 22:4: Mat 5:8; 2 Kor 4:6

məgətun ilat kəm io. Kən emeiuiyu, nipiñəgək taru nisip, məmə ekəfak kəm in. ⁹ Məto in tən-ipa kəm io məmə, “!Əsəfakən kəm io! Kilau min ik u iolwək mil əm rəha Uhgın, kitat piam min u ien min, ne netəm min u itəm kotaskəlim nəghatən min e naoa u. !Əfak əm kəm Uhgın!” ¹⁰ Kən in təmən-ipa kəm io məmə, “Suwaan ətainən nat kit e naoa u məmə otaskəlim tiəkis, məto-inu natimnat min u, otəsuwəhən, kotiet-arəpa. ¹¹ Netəm koatol nəratən, pəs ilat kotəkəike moatol nəratən. Netəm rəhalat nətəligən tamkimik, pəs ilat kotəkəike e nətəligən tamkimik rəhalat. Məto netəm wır, pəs ilat kotəkəike e nolən ətuatip. Kən pəs netəm asim rəha Uhgın, okotətuatip nian rafin, motəkəike e nasimən rəhalat.”

¹² Kən İesu tatig mən min kəm io, “!Əplan-tul! Otəsuwəhən ekimnə! Kən iatos rəhak nətəuən wır kən ekos-ipən kəm netəmim rafin u, tətəu-pən natimnat min itəm ilat kəmotol. ¹³ Io Nəukətin ne Namnun.† Io emaupən matig, kən io oekol namnun ağin. Io nətuounən, kən io iatol namnun lan. ¹⁴ Netəm itəm kotaikuas e rəhalat napən tərən, ilat okotatig e nəwırən pahrien, məmə inu, okegəhan-in nepətən kəm ilat məmə kotun noa nig rəha nəmegəhən, kən motuwın-pən e ket min rəha taon u. ¹⁵ Məto netəmim neen min əh-ikın itəm okol kəsotuwmən imə. İlat u, netəm kotamkimik, ne netəm min un itəm koatol klefa ne moatəmik nərik, ne koatit anion ilat min, ne moatəhamnu itəm, moatəfak kəm narmi nat min, ne netəm rafin

---

† 22:13: Nəghatən ətuatip u rəha İesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul aupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, təhmen e A ne Z e Inglis.

itəm kotalkeike neiueiuəən.

¹⁶ “Io Iesu, emahl-ipinə rəhak nagelo məmə otən-iarəpinə natimnat min u kəm niməfak min. Io u, Nəukəti Tefit, məto Noanol min rəhan. Io ekahmen e məhau u fetukai itəm tətasiə wir.”

¹⁷ Narmın Rəha Uhgın ilau Pətan rəha Nəti Sipsip katuən mə, “!Wa!” Kən pəs netəm min u kotəto, ilat min kotən mə “!Wa!” Etənim pah itəm tatoaoa, pəs in tuwa. Kən etənim pah itəm in tolkeike, pəs in otənim nəhau megəh kisos-nəmtinən. † ¹⁸ Io Jon, iatəghat əskasik matən-ipən kəm netənim itəm kəmotəto nəghatən rəha Uhgın itəm tətətig e naoa u. Okəmə etənim kit tətə-pən atip nəghatən kit rəhan e naoa u, Uhgın otos-ipən nalpinən min u naoa u tətəghat-in kən mīlpin-pən e nalpinən rəha etənim u. ¹⁹ Okəmə etənim kit tos-irəkis nəghatən neen e naoa u, Uhgın otos-irəkis nəwirən min itəm naoa u in tətəghat-in məmə rəha suah u. Inun, noa nig rəha nəmegəhən, kən məsegəhan-inən məmə otətig e taon asim əh. ²⁰ Etənim itəm tətən-iarəp natimnat min u, təmə, “Əwəh, otəsuwəhən ekimnə.” !Əwəh! Wa-ta İərəməərə Iesu. ²¹ Pəs Uhgın tawte-in nəwirən rəha İərəməərə Iesu tuwin kəm netənim rəhan. Pəs otol nəhlan. Əwəh.

---

† **22:17:** Aes 55:1; Jon 7:37

North Tanna New Testament
The New Testament in the North Tanna Language of
Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna
de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b